MINISTERIET FOR BØRN OG UNDERVISNING
KVALITETS- OG TILSYNSSTYRELSEN

Vejledning til prøverne i faget engelsk

Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen
Evaluerings- og Prøvekontor
Marts 2013

Indhold

Indledning 5

Vejledning til prøverne i faget engelsk 6

9. klasse 6

1. Faglige områder 7

2. Prøverne 8

2.1 Baggrund for ændringerne 9

3. Større progression i det skriftlige arbejde 10

4. Engelsk med fornyet status 12

4.1. Validitet, reliabilitet og "wash-back"-effekt 12

5. Den skriftlige prøve i 9. klasse 14

5.1. Receptive kompetencer 15

5.2. Produktive kompetencer 19

5.3. Vurderingen 28

6. Den mundtlige prøve i 9. klasse 34

6.1. Faglige områder 34

6.2. Tekstopgivelser 36

6.3. Forløbet af den mundtlige prøve 38

6.3.1. Dispositionen 39

6.4. Prøvespørgsmålet 45

6.5. Forløbet af den mundtlige prøve 48

6.6. Vurderingskriterier 51

Vejledning til prøverne i faget engelsk 10. klasse 56

1 Faglige områder 57

2. Prøverne 58

2.1 Baggrund for ændringerne **59**

3. Den skriftlige prøve 60

3.1 Før prøven **60**

3.2 Oplæggene **61**

3.3 Sprog og sprogbrug **62**

3.4 Skriftlig fremstilling **62**

3.5 Anvendelse af it **64**

3.6 Længde **66**

3.7 Ordbøger og grammatiske oversigter **66**

3.8 Vejledning af eleverne inden prøven **67**

4. Vurderingen 68

4.1 Elementer, som indgår i helhedsvurderingen **69**

4.2 Evalueringsark – skriftlig fremstilling ved FS10 i engelsk **72**

5. Den mundtlige FS10-prøve i engelsk 74

5.1. Faglige områder **75**

5.2 Tekstopgivelser **76**

5.3 Forløbet af den mundtlige prøve **78**

5.4 Dispositionen **79**

5.5. Samtalen **84**

5.6 Lodtrækning **85**

5.7. Information til eleverne **85**

5.8 Censors opgave **85**

6. Vurderingen 87

6.1. Vurderingskriterier **88**

6.2 Evalueringsark – mundtlig fremstilling ved FS10-prøven i engelsk **92**

7. Bekendtgørelser 94

7.1. Folkeskolens afgangsprøve 94

7.2. Folkeskolens 10.-klasse-prøver 96

Indledning

Formålet med denne vejledning er at præcisere og uddybe de prøvekrav, der stilles i prøvebekendtgørelsen, og at tydeliggøre den sammenhæng, der er mellem prøvebekendtgørelsen og folkeskolens formål, fagformålet, de centrale kundskabs- og færdighedsområder, slutmål og den vejledende læseplan.

Ifølge folkeskolelovens § 18, stk. 4, skal lærer og elev løbende samarbejde om fastlæggelse af målene for elevens arbejde, og undervisningsformer, metoder og stofvalg skal i videst muligt omfang foregå i samarbejde mellem lærer og elever. Denne paragraf skal naturligvis ses i lyset af såvel den overordnede formålsbestemmelse samt formålet for faget engelsk, de centrale kundskabs- og færdighedsområder og trin- og slutmål.

Kravene i faget engelsk, som de er beskrevet i Fælles Mål 2009 og prøvebekendtgørelsen er grundlaget for tilrettelæggelsen af prøverne i engelsk. Ifølge folkeskolelovens § 18, stk. 3, skal undervisningens indhold fastlægges således, at kravene ved prøverne i de enkelte fag kan opfyldes.

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekravene og vurderingskriterierne, og om hvordan prøvernes enkelte dele foregår.

Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen
Evaluerings- og Prøvekontor

Vejledning til prøverne i faget engelsk

9. klasse

1. Faglige områder

Engelskundervisningen er i de centrale kundskabs- og færdighedsområder i slutmål og trinmål beskrevet ud fra fire områder:

- Kommunikative færdigheder
- Sprog og sprogbrug
- Sprogtilegnelse
- Kultur- og samfundsforhold.

Disse fire områder er indarbejdet i reglerne for prøverne, og både den skriftlige og den mundtlige prøve indeholder udvalgte elementer af alle fire områder.

Den mundtlige og den skriftlige prøve i engelsk er først og fremmest prøver i kommunikative færdigheder. Eleven prøves derved i både receptive og produktive færdigheder. Færdighedsområderne er elevens forudsætning for at klare prøven i kommunikative færdigheder og for i praksis at vise, at han eller hun har tilegnet sig viden og bevidsthed om områderne.

9. klasses indhold er afledt af slutmål, trinmål og læseplan for 9. klassetrin.

2. Prøverne

Ved afslutningen af 9. klassetrin er den mundtlige prøve obligatorisk for alle elever, og den skriftlige del bestemmes ved udtræk. Den skriftlige del omfatter en opgave i lytning, læsning, sprog og sprogbrug og skriftlig fremstilling. Den mundtlige del består af elevens redegørelse for et selvvalgt emne ud fra tekstopgivelserne og en samtale ud fra et andet overordnet tema fra tekstopgivelserne, hvor eleven trækker et oplæg/spørgsmål, som skal have indholdsmæssig sammenhæng med et overordnet tema fra tekstopgivelserne.

Folkeskolens afgangsprøve i 9. klasse er først aflagt, når eleven har gennemført den mundtlige bundne prøve samt skriftlig engelsk, hvis denne prøve udtrækkes.

Prøverne har som mål at dokumentere, hvor langt eleven er nået i sine færdigheder inden for specifikt udvalgte slutmål, hvor eleven bedømmes efter disse mål og krav. Målene for undervisningen skal leve op til de eksisterende bindende trin- og slutmål, der følger bekendtgørelsen for Fælles Mål 2009.

Det understreges i sprogfagenes CKF, læseplan og trinmål, at det skriftlige arbejde skal integreres i undervisningen i alle forløb.

Prøverne er derfor nu såvel skriftlige som mundtlige på 9. klassetrin og tester elevernes kompetencer i samtale og i receptive og produktive færdigheder. Pejlemærker for dette arbejde er også at finde i den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog (CEFR – Common European Framework of Reference for Languages)[1], som er en anerkendt rammebeskrivelse af niveauer inden for de forskellige sproglige kompetencer.

Grundskolen har ansvaret for, at eleverne i engelsk når til et niveau, der svarer til niveau B1 i CEFR. Disse velbeskrevne kompetencebeskrivelser anses som væsentlige og anvendes som pejlemærker i test- og prøvearbejdet i de fleste europæiske lande i disse år. Et tilgængeligt eksempel herpå er den netbaserede sprogtest Dialang[2], der tilbyder selvscorende sprogtest på 14 forskellige sprog.

I udarbejdelsen af nye prøveformer i engelsk har referencerammen været en vigtig inspiration. Hernæst har udviklingsarbejderne i engelsk igennem en årrække bidraget med vigtige oplysninger til prøvearbejdet. Det vil tage tid og kræve en årelang, målrettet indsats at tilpasse de nationale sprogprøver til CEFR. Prøverne bør ses som et skridt i retning af at udvikle et koncept, hvor færdighedsområderne opdeles og afprøves mere systematisk, end det hidtil er sket.

[1] http://ww.coe.int/T/DG4/Portfolio/Guide-for-Users-April02.doc
[2] http://www.dialang.org

2.1 Baggrund for ændringerne

Efter 1975-loven var undervisningen kursusdelt (grundkursus og udvidet kursus) i 8.-10. klasse i engelsk. Grundkursus indebar mulighed for at aflægge folkeskolens afgangsprøve både efter 9. og 10. klasse, mens udvidet kursus pegede frem mod udvidet afgangsprøve efter 10. klasse. Udvidet afgangsprøve (nu FS10-prøven) svarede niveaumæssigt til realeksamen. Skoleforløbet i engelsk afsluttedes således reelt først efter 10. klasse.

Elever, som fulgte undervisningen på udvidet kursus, havde mulighed for at gå til folkeskolens afgangsprøve efter 9. klassetrin, men gik således til en prøve, som var væsentlig lettere end det niveau, læseplanen foreskrev.

De elever, der også den gang gik direkte fra 9. klasse til ungdomsuddannelserne – i praksis gymnasiet – afsluttede folkeskolen med en "nem" prøve og høje prøvekarakterer fra folkeskolen. Karakterniveauet lå naturligvis også højere end standpunktskarakteren, som var givet på baggrund af læseplanen.

Med vedtagelsen af 1993-loven ophævedes kursusdelingen. Undervisningens indhold blev fastlagt ud fra fagets placering i skoleforløbet ud fra det vejledende timetal og de læseplaner, der blev udarbejdet som opfølgning på 1993-loven. Der ændredes ved denne lejlighed ikke på prøveniveauerne. Først i forbindelse med Klare Mål arbejdet, der iværksattes i 2001, blev der udarbejdet nye mål for undervisningen i fagene. Målene tog udgangspunkt i de eksisterende læseplaner.

I de nye prøver adskilles og afprøves færdighederne såvel enkeltvis som integreret. I en kommunikativ undervisning vil man oftest integrere færdighederne. Eksempelvis forudsætter samtale, at man både kan lytte, forstå og ytre sig. Derfor kan det virke modstridende, når lytning nu testes i isolation. I prøvesituationen skal eleverne lytte og besvare nogle spørgsmål. Formålet hermed er at tydeliggøre elevernes lytteforståelse yderligere. Lytningen er et af folkeskolens hovedansvarsområder, og ved at adskille denne færdighed i prøvesammenhæng vil det blive tydeligt, om eleven har nået målene i denne færdighed.

3. Større progression i det skriftlige arbejde

I fremmedsprog generelt og dermed også i engelsk er der mange tegn på, at det prioriteres lavt at opbygge en skriftlig progression igennem hele forløbet. De mundtlige færdigheder vægtes naturligt meget højt, men der er brug for, at der bliver en balance i vægtningen af kompetencerne.

Forskellige evalueringer i de senere år har tydeliggjort behovet for, at det skriftlige arbejde med engelsk styrkes. Midtvejsevalueringen af indførelse af engelsk fra 3. klasse[3] peger således på, at der arbejdes meget lidt med de skriftlige færdigheder i begynderundersvisningen, på trods af at disse indgår i trinmålene allerede efter 4. klasse. Rapporten Engelsk i det danske uddannelsessystem[4] viser, at eleverne ikke har et tilstrækkeligt tydeligt niveau for sproglig korrekthed ved folkeskolens afslutning. Der efterlyses fra gymnasiets side især en større grammatisk bevidsthed samt evne til at formulere sig skriftligt. Mange elever kan mindre end forventet, når de begynder på en gymnasial uddannelse. Selvom eleverne generelt vurderer sig selv højere end lærerne, er de også enige i, at de især har problemer i forhold til deres skriftlige færdigheder. Der mangler en tydelig progression i faget både i grundskolen og mellem de forskellige uddannelser. Ifølge rapporten viser problemet sig at gå igen på alle uddannelsesniveauer.

Rapporten anbefaler, at der stilles større krav til den løbende progression inden for og mellem alle uddannelsesniveauerne for at højne fagets status som et selvstændigt fag og ikke blot som et redskabsfag.

Når eleverne skifter skole efter 9. klasse, kan de modtagende skoler, fx 10. klasse-skolerne, ungdomsuddannelserne og efterskolerne berette om en spredning i elevernes kundskaber og færdigheder inden for det skriftlige, som er langt større end en normalfordeling kan forklare. Der findes i dag elever, som fx åbenbart stort set ikke har skrevet sammenhængende engelsk i det obligatoriske forløb.

Man kan ikke nå at lære at skrive engelsk, hvis det alene sker som et kursusforløb i 9. klasse. Kommunikationsmedierne bliver i disse år mere og mere skriftlige, og det er der taget højde for i målbeskrivelser og læseplan. Undervisningsindholdet i læseplanen og målbeskrivelserne er rettet mod de kvalifikationer, der er og bliver brug for.

---

[3] http://www.uvm.dk/~/media/Files/Udd/Folke/PDF08/ESIB/060301_tidligere_fremmedsprogsstart_engelsk.ashx

[4] www.eva.dk

Indførelsen af en ny bekendtgørelse og prøveform bringer derfor en længe tiltrængt – og bredt efterspurgt balance i afprøvningen af også de *skriftlige* kompetencer/slutmål. I maj 2007 løb den første skriftlige prøve i 9. klasse af stablen, og den er blevet særdeles godt modtaget af såvel lærere som elever ifølge censorernes tilbagemeldinger.

4. Engelsk med fornyet status

Engelsk er via Globaliseringsrådet[5] udpeget til at være et af de fire grundfag, som skal give børn og unge de helt nødvendige kompetencer til, at de kan klare sig på fremtidens arbejdsmarked i en globaliseret verden[6]. Såvel i Evalueringsinstituttets engelskrapport fra 2003[7] som i Rapporten fra Udvalget til forberedelse af en handlingsplan for engelsk i folkeskolen fra 2006[8] lyder én af hovedanbefalingerne, at der skal være større vægt på skriftlighed i undervisningen, og at der i 9. klasse skal indføres en afgangsprøve i skriftlig engelsk. Dette er implementeret ved at indføre en skriftlig prøve i udtræk på 9. klassetrin.

4.1. Validitet, reliabilitet og "wash-back"-effekt

Ved prøverne skal eleverne have mulighed for på den bedst mulige måde at demonstrere deres tilegnede viden inden for udvalgte slutmål. I de nye prøver er der større bredde og variation for at opnå en forbedret validitet. Det vil sige, at de resultater, som kommer frem gennem prøverne, også er gode indikatorer på dét, man ønsker at bedømme.

En vigtig forudsætning er naturligvis ligeledes, at resultatet er til at stole på, at det ikke er noget, man "fornemmer" sig frem til. Det har med prøvens reliabilitet at gøre, og denne sikres blandt andet ved, at der er en udførlig svarnøgle/facitliste til 3 ud af de 4 dele, som den skriftlige prøve består af. Den sidste del (den skriftlige fremstilling) kan ikke vurderes ud fra en facitliste, men vurderes ud fra opstillede kriterier. De to censorer afgiver hver deres karakter. Læs mere derom i afsnittet om vurdering. Af samme grund skal der også være to personer (lærer og censor) til at vurdere den mundtlige prøve.

Ud over, at der er tale om en fornyet og forbedret, bred fokusering på de vigtigste af de slutmål, der er opstillet for faget engelsk, sigter justeringen også på, at der opnås en positiv tilbagevirkende effekt på undervisningen, især hvad angår fordybelsen i de engelskfaglige kerneområder. Ifølge Evalueringsinstituttets evaluering af Folkeskolens Afgangsprøver: Prøvernes betydning og sammenhæng med undervisningen i 2002[9] fremgår det meget klart, at det har overordentlig stor betydning, at et fag afsluttes med en afgangsprøve. En prøve i skriftlige færdigheder vil ifølge EVA-undersøgelsen[10] have en positiv, såkaldt *wash-back-*

[5] http://www.globalisering.dk/page.dsp?area=2
[6] Handlingsplan for engelsk:
http://www.uvm.dk/~/media/Files/Udd/Folke/PDF06/060302_handlingsplan_engelsk.ashx
[7] www.eva.dk
[8] http://www.uvm.dk/~/media/Files/Udd/Folke/PDF06/060302_handlingsplan_engelsk.ashx
[9] www.eva.dk
[10] Folkeskolens Afgangsprøver – prøvernes betydning og sammenhæng med undervisningen 2002, www.eva.dk

effekt på undervisningen. Det fremgår også, at uddannelsesledere og rektorer fra ungdomsuddannelserne tillægger prøvekaraktererne, især de skriftlige, meget stor værdi i forbindelse med at kunne forudse noget om, hvordan eleverne vil klare sig på disse uddannelser.

5. Den skriftlige prøve i 9. klasse

Den skriftlige prøve indeholder opgaver inden for:

1. lytning
2. læsning
3. sprog og sprogbrug
4. skriftlig fremstilling.

Til besvarelsen af opgaven i skriftlig engelsk er der afsat 3 timer.

Opgavekommissionen for engelsk producerer en lytte- og læsetest, der i niveau og omfang afspejler de krav, som er fastsat i prøvebekendtgørelsen. Kultur- og samfundsforhold vil indgå i mange af teksterne. Denne del af prøven varer 1 time, hvoraf de første 20-30 minutter bruges til lytteprøven og den resterende tid til læseprøven.

Herefter er der 2 timer til resten af prøven, hvor det anbefales, at der bruges ½ time på prøven i sprog og sprogbrug. Opgavekommissionen for engelsk producerer ligeledes opgaverne i sprog og sprogbrug samt opgaveforlægget til fri skriftlig fremstilling.

Der er ikke tematisk sammenhæng mellem de enkelte dele af prøven.

Alle instruktioner gives på engelsk i et kort, præcist sprog.

Hvert spørgsmål (item) giver 1 point.

Opgaverne vurderes af det kommunale og ministerielle censorkorps efter en nøjere fastlagt rettenøgle og udarbejdede rettekriterier.

Prøvens forskellige dele:

Hæfte 1.

Opgaver i lytte- og læsefærdighed af samlet en times varighed.

Ved prøven i lytte- og læsefærdigheder må der ikke anvendes hjælpemidler.

Hæfte 2.

Opgaver i sprog og sprogbrug og en opgave i skriftlig fremstilling (cirka 350 - 450 ord).

Denne del af prøven varer samlet 2 timer, og det anbefales, at eleven anvender ½ time til løsningen af opgaverne i sprog og sprogbrug.

5.1. Receptive kompetencer

5.1.1. Lyttefærdighed

Slutmål:

- forstå talt engelsk inden for forskellige genrer, herunder lyd- og billedmedier om en række udvalgte emner af personlig, kulturel og samfundsmæssig relevans
- vælge lyttestrategier ift. teksttype, situation og formål.

Der er følgende elementer i prøven i lyttefærdighed:

- lytte efter hovedindhold
- lytte efter specifik information i en længere tekst
- lytte efter detaljer
- uddrage ræsonnementer.

Lytteprøven varer 20-30 minutter. Cd'en indeholder hele lytteprøven, inklusive pauser og skal blot afspilles. Hver lydsekvens er indspillet en eller to gange, og der er indlagt pause til besvarelse. Cd'en indeholder oplysninger om, hvor mange gange opgaven afspilles.

	Eksempler på opgavetyper	**Opgavens fokus**
A	Multiple-choice-spørgsmål med 3-4 svarmuligheder, korte dialoger eller monologer.	Lytte for at forstå hovedbudskab/hovedindhold i korte tekster.
B	Multiple-choice-spørgsmål og korte svar. En længere tekst. Nyhedsindslag.	Lytte efter specifik information i en længere tekst. Lytte efter hovedindhold. Uddrage ræsonnementer.

Teksttype A

Denne kan eksempelvis bestå af korte autentiske dialoger eller monologer med tilhørende spørgsmål. Eleverne lytter til teksten og skal fx besvare spørgsmål med 3-4 svarmuligheder, der har fokus på deres forståelse af tekstens hovedbudskab/overordnede tema. Dialogerne kan tage form af uformel konversation mellem to personer.

Teksttype B

Her lytter eleverne til en længere tekst, som fx kan være et interview, og skal hertil besvare et antal spørgsmål eller skrive korte svar, som fx kan være bestemte ord fra teksten. Disse dele af lyttetesten har både fokus på elevernes evne til at lytte efter detaljer samt til at lytte efter hovedpointer/uddrage ræsonnementer.

5.1.2. Læsefærdighed

Slutmål:

- Forstå skrevne tekster inden for forskellige genrer om en række udvalgte emner af personlig, kulturel og samfundsmæssig relevans.
- Vælge læsestrategier ift. teksttype, situation og formål.

Nedenfor er eksempler på, hvilke item-typer læsedelen kan indeholde. Antallet af spørgsmål kan variere. Instruktionerne er på engelsk.

	Eksempler på opgavetyper	**Opgavens fokus**
A	Multiple-choice-spørgsmål med 3-4 svarmuligheder, cirka 5 meget korte tekster: beskeder, e-mails, instruktioner, anvisninger etc.	Læse for at forstå hovedindholdet i korte autentiske beskeder.
B	Multiple-matching-spørgsmål. Overskrifter skal matches med tilsvarende afsnit i en tekst.	Læse for at forstå hovedindholdet i en sammenhængende tekst.
C	Multiple-matching-spørgsmål. Beskrivelser af personer skal matches med korte tekster med tematisk sammenhæng.	Læse flere tekster for at uddrage specifikke informationer og opnå detaljeret forståelse.

D	Multiple-choice-spørgsmål og korte svar. En længere tekst.	Forståelse af hovedindhold: færdighed i at identificere tekstens overordnede tema og hovedbudskab. Forståelse af detaljer i input: færdighed i at uddrage specifik information. Logisk ræsonnement: Færdighed i at ræsonnere sig frem til holdninger eller hensigter, som ikke er eksplicit tilkendegivet i teksten, samt evne til at identificere teksttype. Forståelse af ord i teksten: færdighed i at slutte sig til svære ord i teksten ud fra konteksten.

Teksttype A

Denne del kan fx bestå af 5 korte tekster i form af beskeder, skilte, e-mails, postkort, instruktioner, annoncer med mere. Til hver tekst kan eleven få et spørgsmål med 3-4 svarmuligheder. Spørgsmålene har fokus på elevens forståelse af hovedbudskabet i de korte tekster. Del 1 indledes med et eksempel-item, som er besvaret.

Teksttype B

Denne item-type kan bestå af multiple-matching. Eleverne læser en tekst, som er opdelt i afsnit, og bliver præsenteret for forskellige overskrifter. Eleverne skal nu finde en overskrift til hvert afsnit. Et par overskrifter passer ikke til nogen af afsnittene. Teksten til denne opgave kan fx være en avisartikel, hvor overskrifterne giver udtryk for afsnittenes hovedpointer. Hensigten med denne opgavetype er at teste elevernes forståelse af hovedpointer i en sammenhængende tekst.

Teksttype C

I denne del af testen er det hensigten at teste elevernes evne til at læse efter specifik information, og til dette formål kan anvendes items af typen multiple-matching. Der kan fx forekomme to former for multiple-matching, som begge har fokus på elevernes evne til at læse efter specifik information i teksten:

Matche beskrivelser af fx personer med tekster

Denne del kan eksempelvis bestå af korte beskrivelser af forskellige personer, der skal matches med de rigtige tekster. Teksterne kan enten være separate afsnit i den samme tekst eller være separate tekster med en tematisk sammenhæng.

Matche informationer/holdninger på cirka 1 linje med tekster

Som et alternativ til ovenstående kan man eksempelvis anvende en opgave, hvor eleverne skal identificere, hvilken tekst en given information stammer fra. I denne opgave bliver eleverne præsenteret for korte informationer, statements, holdninger etc., som de skal matche med forskellige tekster. Disse tekster kan enten være afsnit i den samme tekst eller separate tekster med tematisk sammenhæng. Eleverne skal således forsøge at finde ud af, i hvilken tekst den givne information optræder.

Teksttype D

Denne type kan eksempelvis bestå af en længere tekst med tilhørende multiple-choice-spørgsmål og åbne, korte svar. Der er fx i alt 10 spørgsmål, der, i den grad det er muligt, præsenteres i samme rækkefølge, som informationerne optræder i teksten.

Spørgsmålene kan være rettet imod:

- forståelse af hovedindhold (evne til at identificere tekstens overordnede tema og hovedbudskab)
- forståelse af detaljer (evne til at uddrage specifik information)
- forståelse af ord i teksten (evne til at slutte sig til svære ord i teksten ud fra konteksten).

Spørgsmål, der er rettet imod forståelse af hovedindhold og ordforråd, kan være udformet som multiple-choice. Spørgsmål, der er rettet imod forståelse af detaljer, har åbne svarmuligheder. Antallet af spørgsmål, der er rettet imod de forskellige læsefærdigheder, afhænger af den givne tekst.

5.2. Produktive kompetencer

5.2.1. Sprog og sprogbrug

Slutmål:

- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd, herunder idiomatiske vendinger inden for udvalgte emneområder
- skrive engelsk, således at centrale grammatiske regler følges
- anvende fagets hjælpemidler, herunder ordbøger, grammatiske oversigter og computerens stave- og grammatikkontrol hensigtsmæssigt.

Eleverne skal her vise deres forståelse og tilegnelse af sproget ved at anvende det så korrekt som muligt. Intentionen især ved denne del af prøven er at gøre det *vigtigste* til genstand for afprøvning – og ikke dét, der lettest lader sig afprøve. Med det vigtigste menes her dét, som er kernen i det kommunikative sprogsyn i Fælles Mål.

Opgaven i sprog og sprogbrug vil blandt andet omfatte opgaver, hvor eleven skal vise sin viden inden for centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, de vigtigste sætningstyper, grammatik og ordforråd. Formålet er, at eleverne viser, at de kan anvende en grundlæggende viden om sprog og sprogbrug.

Elevernes leksikalske kompetence er afgørende for, hvor præcist og nuanceret de kan udtrykke sig. Derfor vil opgaver i anvendelse af ordforråd have en central placering i denne del af prøven.

I et item repræsenteres fx fire valgmuligheder med forskellige betydninger af et ord, men kun én betydning kan bruges i den specifikke kontekst. Det betyder, at eleven skal kunne inddrage konteksten for at svare rigtigt på spørgsmålet. På denne måde demonstrerer eleven, om han eller hun kan identificere eller vælge, hvilket udtryk han eller hun skal bruge for at udtrykke forskellige budskaber.

Selvom eleven vil skulle læse for at løse disse opgaver, er det ikke læsningen, der er i fokus, og derfor vil læseteksternes sværhedsgrad ikke være høj her. Det er sproglige strukturer, ordforråd og orddannelser, der er i centrum for besvarelsen.

Nogle af elevernes største problemer ligger inden for ordforrådsfejl repræsenteret i minefelter som idiomatiske vendinger, synonymik, *false friends*, homofoner og homonymer. Det er svært eller umuligt at kortlægge disse faldgruber, og man må derfor tilråde eleverne at gøre flittig brug af deres hjælpemidler.

Eksempler på områder, der vil kunne indgå i prøven:

1. Idiomatiske vendinger:

Faren ved idiomatik ligger i, at mange idiomer uden videre lader sig oversætte fra dansk til engelsk, hvor vi måske har dem fra.

Eksempler: *to the bitter end, take the bull by the horns, elbow-room, lose face, the irony of fate, in the long run, keep a low profile,.*

2. *False friends*:

Her er tale om engelske ord, der er lumske, fordi de ligger så tæt på danske ord, at man ikke tænker på at få klarhed over, at de betyder noget andet end dét, man tror.

Eksempler*: mean/think, meaning/opinion, gymnasium/high school.*

3. Synonymer:

Eksempler: *work/job, live/stay, use/spend, carry/bear/wear*, *story/history*, *quick/fast, high/tall, drive/ride, little/small, think/mean/believe, great/big/large, road/way, wait/expect.*

4. Homofoner:

Eksempler: *their/there, blue/blew, eight/ate, hair/hare, week/weak, hole/whole, his/he's, its/it's, your/you're, who's/whose, two/too/to, no/know, by/buy, piece/peace.*

5. Viden om den "nødvendige" grammatik:

Eksempler på fejltyper:

- fejl i ordklassernes former og funktioner
- fejl i anvendelsen af *do* i spørgende og nægtende sætninger
- kongruensfejl
- præpositionsfejl.

Fejltyperne kan fx blive testet via øvelser, hvor fejl i en kort "elev-produceret" tekst skal rettes, eller opgaver, hvor eleven skal indsætte et manglende ord, der skal passe ind i konteksten:

Eksempler på typer af fejl, som eleven skal rette:

They went to there (their) sister's birthday party.

They were poisoned (married) in church.

Eksempler på sætninger, der er dannet på baggrund af en dansk sætningskonstruktion/et dansk ordforråd, som eleven skal rette:

Why don't you and I try to screw something together?

After the fire the children were left by their grandparents.

The company in Britain did not work very well, so Peter had to take over to the fabric in order to help them.

Joan wore one of her husband's hats /Joan wore one of her husbands' hats.

5.2.2. Skriftlig fremstilling

Grundlaget for prøverne i skriftlig fremstilling er de fleste af slutmålene, der omhandler det skriftlige arbejde:

Kommunikative færdigheder

- udtrykke sig skriftligt med rimelig præcision og i et sammenhængende sprog afpasset udvalgte genrer og situationer, herunder udtrykke personlige erfaringer, samt anvende informationer og viden inden for udvalgte genrer.

Sprog og sprogbrug

- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvist præcist ordforråd, herunder idiomatiske vendinger inden for udvalgte emneområder
- skrive engelsk, således at centrale grammatiske regler følges
- stave og sætte tegn på engelsk så præcist, at kommunikationen lykkes
- anvende centrale regler for opbygning af tekster med struktur og sammenhæng inden for almindeligt forekommende genrer
- afpasse udtryksformen i rimelig grad efter hensigt, modtager, situation og genre.

Sprogtilegnelse

- vælge skrivestrategier, herunder anvende grundlæggende viden om skriveprocessens faser
- anvende fagets hjælpemidler, herunder ordbøger, grammatiske oversigter og computerens stave- og grammatikkontrol hensigtsmæssigt.

Kultur og samfundsforhold

- anvende viden om dagligliv, levevilkår, værdier og normer hos forskellige befolkningsgrupper, primært i lande, hvor engelsk anvendes som modersmål og sekundært i lande, hvor engelsk anvendes som andetsprog
- kunne drage sammenligninger mellem egen kultur og andre kulturer.

5.2.3. Oplægget

I den skriftlige fremstilling søges indhold og stil afpasset efter læser og formål.

Opgavekommissionen for engelsk udarbejder en opgave ud fra fx følgende genrer:

- brevform
- reportageform
- artikler
- historier
- debatindlæg.

I oplægget indgår forskellige mængder tekst. Nogle gange skal eleverne forholde sig til teksten, andre gange er teksten tænkt som inspirationsmateriale.

Besvarelsen skal udformes som en sammenhængende tekst. Af opgaveformuleringen fremgår det, hvorledes opgaven skal besvares. Af opgaven fremgår det også, hvilken længde besvarelsen bør have, fx 350-450 ord. Afsender-/modtagersituationen skal være i overensstemmelse med opgaveformuleringen, fx skal brevformen benyttes, hvis opgaveformuleringen kræver det.

Afsnitsinddeling og tegnsætning er her væsentlige virkemidler, der viser hensigten med dispositionen.

Eleven skal kunne disponere stoffet og udtrykke sig hensigtsmæssigt og sammenhængende i overensstemmelse med opgaven.

Det er af stor betydning, at eleverne har lært at "tømme" tekster for indhold, så de kan hente så meget inspiration fra oplæggene som muligt. Det er også vigtigt, at eleverne er fortrolige med opgaveformuleringens krav.

Besvarelsen skal være udformet i et sprog, der passer til den situation, som opgaven indebærer. Uformelt skriftsprog kan accepteres, når det passer til genren. Talesprog kan kun accepteres, når det optræder som en del af direkte tale. Sms-sprog (fx u = you) bør ikke anvendes, medmindre det fremgår af opgaven. Med hensyn til enkeltgloser viser erfaringen, at det er klogt i den daglige undervisning at advare mod den *danske* misbrug af bandeord som *fuck* og *shit* – og *God*, der jo alle virker stærkere på en englænder, end en dansker formoder.

Såvel britisk- som amerikansk-engelsk ordforråd og retskrivning må anvendes.

Afhængigt af oplægget forventes det, at eleven giver udtryk for følelser, erfaringer, holdninger, viden eller fantasi i besvarelsen.

Der stilles krav om færdighed i at udtrykke sig forholdsvis præcist og nuanceret.

Fejlagtig sprogbrug forringer sprogets brugsværdi. En præcis og nuanceret brug af sproget indebærer både et ordforråd, som er præcist og varieret samt passer til situationen.

En hensigtsmæssig anvendelse af viden inden for centrale grammatiske områder, fx kongruens, ordstilling, verbernes former og funktioner, pronominer, retskrivning og tegnsætning, vil også spille ind på den samlede vurdering, jævnfør vurderingskriterierne.

Med hensyn til retskrivning bør eleverne være opmærksomme på faren ved at forlade sig på stavekontrollen. Valg af det korrekte ord kræver også ordbogsopslag.

Det er positivt, hvis eleven kan anvende konjunktioner og varierede sætningsstrukturer.

5.2.4. Før prøven

Inden prøven bør eleverne naturligvis gøres bekendt med de regler for prøven, der fremgår af prøvebekendtgørelsen. Inden den egentlige prøve bør de desuden have stiftet bekendtskab med prøveformen i praksis, fx ved at have gennemført et prøvesæt.

At lære og at bruge engelsk er sammensatte processer, hvor de enkelte kundskabs- og færdighedsområder er indbyrdes afhængige. Derfor bør de integreres i de enkelte undervisningsforløb og herved støtte hinanden.

Dette gælder også arbejdet med skriftlig engelsk. Det skriftlige udtryk *skal* være en del af engelskundervisningen lige fra 1. forløb, hvor eleverne skal eksperimentere med skriftsproget, indtil 4. forløb, hvor eleverne skal skrive længere sammenhængende tekster, fx redegørelser, fortællinger og debatindlæg, hvor indhold og stil søges afpasset læser og formål, og hvor der sigtes mod den størst mulige grad af sproglig variation og præcision.

At FSA nu indeholder en skriftlig prøvedel bør få en positiv *wash-back* effekt på den daglige undervisning, så vi kommer frem til at udvikle det skriftlige udtryk successivt igennem hele forløbet og ikke udelukkende eller hovedsagligt på de ældste klassetrin. Udviklingen af gode skrivekundskaber tager tid, både for eleven og for læreren. Det er af stor betydning, at eleven vænner sig til at få konstruktiv feedback på sine produkter – både hvad angår form og indhold. Hvis eleven kun får respons på grammatik- og ordforrådsfejl og ikke opmuntres til at gennemskrive en ekstra gang ud fra såvel kammeraters som lærerens kommentarer, sker der ikke den store udvikling. Det skriftlige er ikke bare grammatik, men en kompliceret aktivitet, der kræver et godt sprogkendskab. Selvom en elev er god mundtligt, er det ingen garanti for, at vedkommende mestrer det skriftlige. Skriveprocessen er en ganske anderledes struktureret aktivitet end det talte sprog, der er spontant og mindre struktureret.

Eleven skal derfor vænnes til at se med kritiske øjne på sit eget produkt – herunder at slette, korrigere, flytte afsnit osv.

5.2.5. Skriveprocessen

Arbejdet med skriftlig fremstilling har i de senere år været præget af en større interesse for skriveprocessen, hvor man tidligere i første række interesserede sig for det færdige produkt. Det er vigtigt, at eleverne igennem undervisningen lærer at udnytte skrivetiden mest hensigtsmæssigt. De skal blandt andet gøre erfaringer med skriveprocessens faser:

1. En indledende planlægning, hvor forskellige brainstorm-teknikker kan tages i anvendelse.
2. En nedskrivningsfase, hvor der skrives løs uden for mange ophold for at finde ud af stavning, grammatik og ordvalg, da det kan hæmme en flydende og sammenhængende formulering.
3. En bearbejdningsfase, hvor hjælpemidlerne ordbøger, grammatiske oversigter samt stave- og grammatikkontrol tages i anvendelse.
4. En gennemskrivningsfase, hvor den endelige korrektur foretages.

Det er især vigtigt at lade eleverne gøre erfaringer med, at det betaler sig at bruge god tid på den indledende fase, også selvom man sidder ved en prøve, hvor der kun er 1½ time til opgaven i skriftlig fremstilling. Eleverne skal bruge tid på at studere oplægget godt og tage bestik af det krav, der nu er indført til længden af besvarelsen. Derefter kan de formulere nøgleord og sætninger, beslutte en logisk opbygning og en naturlig sammenhæng.

I den kreative skriveproces indgår de samme faser som i procesorienteret skrivning: brainstorm, mindmap, udkast, redigering og færdigt produkt. Ved en prøve i skriftlig fremstilling er det naturligvis produktet, der er afgørende, da det er bestemmende for den endelige vurdering. Gennem arbejdet med skriveprocessen bliver eleverne imidlertid bevidste om, hvordan de bedst kommer frem til et godt produkt. Disse veje kan meget vel være meget forskellige fra elev til elev.

I bearbejdningsfasen tages hjælpemidlerne ordbøger, grammatiske oversigter og stave– og grammatikkontrol i brug.

5.2.6. Anvendelse af computer

Opgaven i skriftlig fremstilling må besvares på computer. It skal integreres i engelskundervisningen, hvor det naturligt kan fremme arbejdet med fagets forskellige områder. En naturlig forudsætning for, at eleven kan have glæde af tekstbehandling ved prøven, er, at han eller hun har en så tilstrækkelig færdighed og øvelse i at anvende computeren, at brugen af den ikke får negativ indflydelse på præstationen.

Gennem undervisningen må eleven desuden have erfaring med en hensigtsmæssig anvendelse af computeren i skriveprocessen. Ved at benytte it sparer eleven i realiteten

kladdefasen. Den ekstra tid, der i praksis på denne måde bliver til rådighed, bør anvendes til at forbedre produktet.

Eleverne skal lære, at en grundig og kritisk gennemlæsning af opgaven er en forudsætning for et godt resultat. De skal gøres bevidste om, at stavekontrollen er en *false friend*. Flere fejl som fx *in/a* i stedet for *I* samt homofon-, stave- og slåfejl vil da sikkert blive opfanget.

Det er hensigtsmæssigt at vejlede eleven i at benytte en enkel, let læsbar skrifttype (ikke fed) og i størrelse 12 eller 14. Eleven skal huske at underskrive sin endelige besvarelse.

Eleven afgør selv, hvilke ark som skal afleveres til bedømmelse og godkender med sin underskrift på første side sin aflevering.

De elektroniske hjælpemidler, som må benyttes ved prøven, kan fra og med skoleåret 2011/2012 være internetbaserede. Det bør i god tid forud for prøven besluttes, hvilke hjælpemidler der kan benyttes ved prøven, og eleverne skal gøres bekendt hermed. På skoler, som giver eleverne adgang til internetbaserede hjælpemidler, bør det ligeledes på forhånd afklares, hvilke internetadresser der må anvendes og hvor link, som må benyttes ved prøven, er placeret på de enkelte computere.

Det skal fremhæves, at udover adgang til tekstbehandling og grammatik- og stavekontrol, omfatter adgang til elektroniske hjælpemidler, herunder internetbaserede hjælpemidler, alene ordbøger og grammatiske oversigter, som disse er beskrevet i denne vejlednings afsnit 5.2.8. Eleverne må ved prøven således **ikke** benytte andre materialer eller værktøjer, herunder tekster og billeder fra internettet eller tekst, lyd eller billedfiler på computeren.

Adgang til internet ved prøverne forudsætter, at skolelederen gennem tilsyn og it-foranstaltninger sikrer, at eleverne ikke kommunikerer utilsigtet. Det er også skolens leder, som afgør, hvilke medier der må benyttes til at opnå adgang til internettet, som fra skoleåret 2012/13 også kan omfatte smartphones. Bemærk, at adgang til smartphones stiller meget store krav til skolens tilsyn.

Det er på den baggrund vigtigt, at skolelederen informerer eleverne grundigt om såvel reglerne for adgang til hjælpemidler via internettet som konsekvenserne af snyd under prøverne.

Skolens leder kan beslutte at begrænse adgangen til at anvende elektroniske hjælpemidler, herunder medbragte elektroniske hjælpemidler, hvis det er nødvendigt af kapacitetsmæssige grunde – jævnfør prøvebekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Det er ved brug af elektroniske ordbøger, herunder onlineordbøger, og grammatiske oversigter vigtigt at være opmærksom på, at eleverne ved nedbrud af deres computer kan få adgang til en trykt ordbog og grammatisk oversigt.

Skolen skal indrette prøvelokalet, så eleverne kan arbejde optimalt, uanset om de anvender computer eller skriver i hånden under hele prøven.

5.2.7. Længde

Elevens skriftlige fremstilling skal være en sammenhængende tekst. Længden kan variere lidt fra det ene opgavesæt til det andet, men det er vigtigt, at den angivne længde nogenlunde overholdes. Eleven bør fra undervisningen have erfaring med, hvor meget 350-450 ord med en læsbar skrift i størrelse 12-14 fylder. Den relativt begrænsede længde tager højde for tidsfaktoren og giver rum til, at produktet kan bearbejdes kvalitativt som beskrevet i afsnit 5.2.5. Hvis eleven anvender computer til denne del af prøven, er det vigtigt, at han eller hun har erfaringer hermed fra den daglige undervisning, herunder også erfaringer med en hensigtsmæssig anvendelse af computeren i forbindelse med skriveprocessen.

Eleven opfordres til at skrive antal ord på det færdige dokument, såfremt eleven skriver på computer.

5.2.8. Ordbøger og grammatiske oversigter

Del 1: Ved prøven i lytte- og læsefærdigheder må der ikke anvendes hjælpemidler.

Del 2: Ved prøven i sprog og sprogbrug og skriftlig fremstilling må der anvendes ordbøger og grammatiske oversigter samt stave- og grammatikkontrol.

Ved brug af computer må der anvendes tekstbehandling med stave- og grammatikkontrol samt elektroniske ordbøger og grammatiske oversigter. Eleverne må anvende alle slags ordbøger, inklusive elektroniske, fx dansk/engelsk, engelsk/dansk, engelsk/engelsk. Tosprogede elever må eventuelt anvende ordbøger på deres modersmål. Ordbøgerne bør være af nyere dato og af et vist omfang, så eleven ikke kommer i den situation, at der er centrale ord eller udtryk, som ikke kan slås op.

De grammatiske oversigter kan være trykte eller elektroniske og må indeholde oversigter over grammatiske fænomener, eksempler på disse og forklaringer på deres anvendelse. De må endvidere indeholde lister over ord og ordklasser, fx uregelmæssige verber og verbers bøjning, konjunktioner, adjektiver, sammentrækninger, ord, som ligner hinanden på engelsk og dansk, men som har forskellig betydning, og ord, som udtales ens, men staves forskelligt.

Den grammatiske oversigt må gerne være lærer-/elevproduceret. Der må ikke forekomme længere sammenhængende tekststykker på engelsk, og den må ikke have form af en øvebog, fx med "stiløvelser", som eleven har udfyldt.

Der må advares mod grammatiske oversigter, hvor omfanget er uoverskueligt i prøvesituationen. Kun grammatiske oversigter, som eleven er vant til at arbejde med og derfor let kan finde rundt i, kan forventes at blive udnyttet hensigtsmæssigt ved prøven.

5.2.9. Praktiske forhold i forbindelse med prøven

Til besvarelsen af prøvens fire dele gives samlet 3 timer.

Prøven afholdes i ét eller flere lokaler, hvor der er tilvejebragt gode prøveforhold med hensyn til afspilning, god plads til opgavehæfterne og så videre.

Besvarelsen af de tre første dele af prøven udfærdiges i hånden i opgavehæfter. Den sidste del, del 4, (skriftlig fremstilling), kan enten udføres i hånden eller ved skrivning på computer.

Hvis ikke prøvelokalet/prøvelokalerne kan indrettes, så elevgruppen kan gennemføre hele prøven i det samme lokale, er det tilladt at indlægge en pause, så eleverne eventuelt kan flytte fra lokalet, hvor de løser opgaverne i hæfte et, til et sted med computere.

I del 1 og 2 er ingen hjælpemidler tilladt. Det betyder, at eventuelle computere skal være slukkede, og ordbøger ikke må anvendes.

Da hjælpemidler (også pc med stave- og grammatikkontrol) er tilladt ved prøvens del 3, vil det være hensigtsmæssigt, at der er computere til rådighed for den enkelte elev, hvis der også er det til del 4, på trods af, at opgaverne i del 3 skal udfyldes i hånden.

De fleste elever til afgangsprøverne (over 98 %) skriver i dag på computer, viser erfaringerne fra afgangsprøverne. Computeren giver eleverne mulighed for at redigere hurtigt og præcist i deres tekst, og det er denne skrivesituation, de fleste elever vil komme til at opleve på videregående uddannelser og i fremtidige job. Det anbefales derfor, at alle elever anvender computeren – både i det daglige arbejde og i prøvesituationen. Der må ikke være adgang til internettet, og eleverne må ikke hente tekster eller billeder fra andre mapper og filer på computeren. Det er dog muligt at benytte elektroniske ordbøger (fx onlineordbøger) og grammatiske oversigter. Det er ved brug af elektroniske ordbøger, herunder onlineordbøger, en forudsætning, at eleverne ved nedbrud af deres computer har adgang til en trykt ordbog og grammatisk oversigt.

Hvis eleven skriver i hånden, skal han eller hun være opmærksom på tiden. Der er cirka 1½ time til denne del af prøven.

Skolen skal indrette prøvelokalet, så eleverne kan arbejde optimalt, uanset om de anvender computer eller skriver i hånden under hele prøven.

5.2.10. Vejledning af eleverne inden prøven

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekravene og vurderingskriterierne, og om hvordan prøvernes enkelte dele foregår.

Alle 9. klasseelever bør have afprøvet et prøvesæt i løbet af det 9. skoleår. Desuden skal eleverne kende vurderingskriterierne og grundlaget for karaktergivningen.

5.3. Vurderingen

Karakteren for en præstation i skriftlig engelsk gives på grundlag af en vurdering af prøvens fire dele:

1. lytning
2. læsning
3. sprog og sprogbrug
4. skriftlig fremstilling.

Der vil blive foretaget en afvejning af de enkelte dele i forbindelse med en prætestning af opgavesættet. Vægtningen af prøvens enkelte dele vil blive meddelt sammen med udsendelse af en rettenøgle til censorerne og vil efterfølgende blive lagt på Kvalitets- og Tilsynsstyrelsens hjemmeside.

Der gives én samlet karakter for prøven.

Del 1-3 er item-opgaver, der rettes ud fra en rettenøgle, hvor hvert rigtigt item giver 1 point. Det samlede pointtal vægtes til en karakter, der sammen med karakteren for den skriftlige fremstilling udregnes til én karakter. Denne point- og karakterudregning er foretaget statistisk, og en udførlig vejledning vil blive udgivet i forbindelse med hvert prøvesæt.

Prøven i skriftlig fremstilling er først og fremmest en prøve i kommunikative færdigheder, og derfor er det vigtigt at vurdere både positive og negative sider af besvarelsen. I folkeskolen er det altid vigtigt at huske på, at elevens sprog er sprog, der er på vej både med hensyn til sproglig korrekthed og ordforråd. Vi skal ikke ignorere de fejl, eleverne laver, men vurdere, om det er fejl, der forhindrer kommunikationen i at lykkes. Eksempelvis vil mange indfødte sprogbrugere også begå kongruensfejl og lave stavefejl. Det forstyrrer, men det er ikke ødelæggende for forståelsen. Det er det derimod, hvis eleven anvender ord fra sit modersmål eller et andet sprog, når ordforrådet ikke slår til.

For at få overblik over elevpræstationen er det hensigtsmæssigt at anvende et hjælpeskema, hvor det positive og det negative noteres for den enkelte elev. Notaterne er samtidig velegnede som udgangspunkt for eventuelle drøftelser mellem censorerne om karakterfastsættelsen.

Det samme hjælpeskema kan i øvrigt anvendes ved evaluering af skriftligt arbejde i den daglige undervisning. På den måde kan eleven blive opmærksom på, hvilke områder der skal arbejdes mere med.

De fire centrale kundskabs- og færdighedsområder (kommunikative færdigheder, sprog og sprogbrug, sprogtilegnelse og kultur- og samfundsforhold) er brugt som overskrifter i

hjælpeskemaet. Sprog og sprogbrug samt sprogtilegnelse er i denne sammenhæng ikke brugt som kategorier, inden for hvilke eleverne skal have paratviden. Derimod er de elevens forudsætning for at kunne kommunikere hensigtsmæssigt, og ved prøven skal eleven vise, at han eller hun er i stand til at anvende dem i praksis. Eleven prøves ganske vist også særskilt i viden om sprog og sprogbrug (i prøvens del 3), men denne afprøvning sker inden for en kommunikativ ramme.

Der gives ikke karakter for orden, men uæselig skrift får naturligvis indflydelse på vurderingen, hvis den hæmmer eller umuliggør forståelsen. Form og indhold er tæt knyttet sammen, og bedømmelsen af besvarelsen skal derfor ske ud fra en helhedsvurdering, hvori de 4 CKF-områder indgår:

- kommunikative færdigheder, fx at skrive redegørelser, fortællinger, debatindlæg
- sprog og sprogbrug, fx at kunne bruge sproget relevant i forhold til situationen, have et præcist og varieret ordforråd og en hensigtsmæssig anvendelse af grammatik og tegnsætning
- sprogtilegnelse, fx at kunne udnytte viden om skriveprocessen, så disposition, nedskrivning og bearbejdning af opgaven, herunder brug af hjælpemidler, udnyttes
- kultur- og samfundsforhold, fx at kunne give udtryk for viden, holdninger, overvejelser, erfaringer eller fantasi i forhold til oplæggets indhold/emnet.

Efter at prøven er afholdt, kan Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen, hvis det skønnes nødvendigt, udsende en speciel rettevejledning om forhold i opgavesættet, der kræver særlig hensyntagen ved vurderingen af besvarelserne.

Karaktergivningen skal ske på grundlag af de faglige krav og mål, der er opstillet for den enkelte prøve (absolut karaktergivning). Se uddybning af karakterskalaen i bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007.

5.3.1. Elementer, som indgår i helhedsvurderingen

Kommunikative færdigheder

- skriver sammenhængende
- indhold og stil er afpasset situationen
- udtrykker viden, holdninger, følelser, erfaringer og fantasi
- udtrykker sig med rimelig præcision.

Sprog og sprogbrug

- anvender et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd
- benytter karakteristiske engelske udtryk og vendinger
- anvender centrale grammatiske regler
- bruger sproget relevant i forhold til situation og genre
- staver og sætter tegn så præcist, at kommunikationen lykkes
- anvender centrale regler for opbygning af tekster.

Sprogtilegnelse

- opfylder opgaveformuleringen
- gør brug af oplæggets tekst og billeder
- sørger for disponering af stoffet
- anvender fagets hjælpemidler.

Kultur- og samfundsforhold

- anvender relevant viden
- fremkommer med eksempler, perspektiverer, vurderer og konkluderer.

Vurderingsområderne sammenholdes med 7-trins-skalaens anvendelse, og fx kan karakteren 7 både opnås, hvis de fleste områder dækker beskrivelserne for den gode præstation, eller hvis omfanget af kvaliteter og mangler samlet begrunder karakteren. Se de vejledende karakterbeskrivelser herunder.

Vejledende karakterbeskrivelser til FSA skriftlig engelsk

12 – fremragende	7 – godt	02 – tilstrækkeligt
Lytte- og læseforståelsen er meget sikker både med hensyn til lytning og læsning efter hovedindhold og lytning og læsning efter specifik information.	Lytte- og læseforståelsen er forholdsvis sikker både med hensyn til lytning og læsning efter hovedindhold og lytning og læsning efter specifik information.	Lytte- og læseforståelsen er acceptabel, men præget af usikkerhed både med hensyn til lytning og læsning efter hovedindhold og lytning og læsning efter specifik information.
Besvarelsen er udførlig.	Besvarelsen er dækkende i forhold til opgavekravet uden at være fyldestgørende.	Besvarelsen er acceptabelt dækkende i forhold til opgavekravet, men overfladisk.
Den skriftlige produktion er sammenhængende og velstruktureret med en sikker brug af et stort og dækkende ordforråd.	Den skriftlige produktion er sammenhængende og nogenlunde struktureret, og der vises overvejende brug af et tilstrækkeligt og dækkende ordforråd.	Den skriftlige produktion er præget af at være usammenhængende og med et begrænset ordforråd.
Eleven viser sikkerhed i at anvende relevante udtryk og vendinger.	Eleven udtrykker sig forholdsvist forståeligt i et enkelt sprog med relevante vendinger og udtryk	Eleven udtrykker sig nogenlunde forståeligt, men der forekommer flere meningsforstyrrende fejl.
Eleven viser sikkerhed i anvendelsen af den centrale grammatik.	Eleven viser nogenlunde sikkerhed i at anvende den centrale grammatik.	Eleven viser usikkerhed i at anvende den helt basale grammatik.
Eleven viser god sikkerhed i retskrivning og tegnsætning.	Eleven viser rimelig sikkerhed i retskrivning og tegnsætning.	Eleven viser usikkerhed i retskrivning og tegnsætning.
Der accepteres fejl, når de ikke hæmmer kommunikationen væsentligt.	Sproget indeholder flere fejl og mangler, som dog ikke forstyrrer kommunikationen.	Der forekommer mange fejl og mangler, der hæmmer kommunikationen.

5.3.2. Evalueringsark – skriftlig fremstilling ved FSA i engelsk

For overskuelighedens skyld kan det lette arbejdet at benytte dette skema. Skemaet udfyldes under bedømmelsen af elevbesvarelsen af de to censorer og danner udgangspunkt for vurderingen af den skriftlige fremstilling. Benyt eventuelt muligheden for at angive, hvor i området eleven befinder sig, ved at sætte en streg enten mod venstre, midt for eller mod højre. Eksempelvis vil en streg til højre i det fremragende område betyde, at karakteren er nærmest karakteren 10. Man kan sige, at de to lodrette linjer mellem fremragende/godt og godt/tilstrækkeligt svarer til henholdsvis karaktererne 10 og 4. På denne måde vil man få en profil af elevens præstation.

5.3.3. Den nye censorordning

Bedømmelsen af de skriftlige afgangsprøver foretages af to censorer uden medvirken af faglæreren.

Bedømmelsen foretages af en statsligt beskikket censor og en kommunalt beskikket censor.

FSA skriftlig engelsk

Kommunikative færdigheder	**Fremra-gende**	**Godt**	**Tilstræk-keligt**
Eleven skriver sammenhængende			
Eleven tilpasser indhold og stil til situationen			
Eleven udtrykker viden, holdninger og følelser, erfaringer og fantasi			
Eleven udtrykker sig med præcision			
Sprog og sprogbrug	**12**	**7**	**02**
Eleven anvender et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd			
Eleven benytter karakteristiske engelske udtryk og vendinger			
Eleven anvender centrale grammatiske regler			
Eleven bruger sproget relevant i forhold til situation og genre			
Eleven staver og sætter tegn så præcist, at kommunikationen lykkes			
Eleven anvender centrale regler for opbygning af tekster			
Sprogtilegnelse	**12**	**7**	**02**
Eleven opfylder opgaveformuleringen			
Eleven gør brug af oplæggets tekst og billede			
Eleven sørger for disponering af stoffet			
Eleven anvender fagets hjælpemidler			
Kultur- og samfundsforhold	**12**	**7**	**02**
Eleven anvender relevant viden			
Eleven giver eksempler, perspektiverer, vurderer og konkluderer			

6. Den mundtlige prøve i 9. klasse

Prøven er todelt og består af en decentral opgave til testning af følgende mundtlige, produktive færdigheder:

1. **Redegørelse** for et selvvalgt emne (cirka 5 minutter).
2. **Samtale** ud fra et spørgsmål, der udspringer af et overordnet tema i tekstopgivelserne (cirka 8 minutter).

Første del af prøven består af elevens redegørelse for et selvvalgt emne på baggrund af en godkendt disposition efterfulgt af eksaminators korte spørgsmål. Eleven må medbringe dispositionen til prøven.

Anden del af prøven er en samtale/interaktion med eksaminator på baggrund af et igangsættende spørgsmål/oplæg, som eleven trækker. Spørgsmålet skal have indholdsmæssig sammenhæng med et overordnet tema fra tekstopgivelserne.

Censor kan stille afklarende spørgsmål under eksaminationen.

Der er ingen forberedelsestid på prøvedagen.

Prøven varer 20 minutter inklusive votering. På baggrund af en helhedsvurdering gives der én karakter.

6.1. Faglige områder

Engelskundervisningen er i de centrale kundskabs- og færdighedsområder i slutmål og trinmål beskrevet ud fra de fire CKF-områder:

- Kommunikative færdigheder
- Sprog og sprogbrug
- Sprogtilegnelse
- Kultur- og samfundsforhold.

Disse fire områder er indarbejdet i prøverne, og både den mundtlige og den skriftlige prøve indeholder elementer fra alle fire områder.

Grundlaget for prøverne i mundtlig engelsk er de fleste af slutmålene fra de fire CKF-områder:

Kommunikative færdigheder

- forstå talt engelsk inden for forskellige genrer, herunder billede- og lydmedier om en række udvalgte emner af personlig, kulturel og samfundsmæssig relevans
- forstå skrevne tekster inden for forskellige genrer om en række udvalgte emner af personlig, kulturel og samfundsmæssig relevans
- udtrykke sig mundtligt med rimelig præcision, spontanitet og lethed i et sammenhængende sprog afpasset udvalgte genrer og situationer, herunder udtrykke personlige erfaringer, redegøre for informationer og hovedindholdet af udvalgte teksttyper og fremlægge et forberedt stofområde
- deltage i samtaler og diskussioner om udvalgte personlige, kulturelle og samfundsmæssige emner i et sprog afpasset situationen.

Sprog og sprogbrug

- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvist præcist ordforråd, herunder idiomatiske vendinger inden for udvalgte emneområder
- udtale engelsk på en måde, der nærmer sig en af de anerkendte indfødte udtalevarianter
- tale og skrive engelsk, således at centrale grammatiske regler følges
- anvende centrale samtalemønstre
- afpasse udtryksformen i rimelig grad efter hensigt, modtager, situation og genre.

Sprogtilegnelse

- vælge kommunikationsstrategier, først og fremmest bruge omskrivninger, overbegreber og synonymer
- udnytte medierne, herunder de elektroniske medier, i forbindelse med informationssøgning, kommunikation, videndeling og netværksdannelse
- anvende forskellige kilder på selvstændig og kritisk vis.

Kultur- og samfundsforhold

- anvende viden om dagligliv, levevilkår, værdier og normer hos forskellige befolkningsgrupper, primært i lande, hvor engelsk anvendes som modersmål og sekundært i lande, hvor engelsk anvendes som andetsprog
- kunne drage sammenligninger mellem egen kultur og andre kulturer.

Ligesom slutmålene har tydeligt fokus på elevens alsidige kommunikative sprogfærdigheder, skal den mundtlige prøve netop afspejle, at eleven er i stand til at anvende sit sprog. Her er det centralt, at eleven kan få følgende kompetencer til at spille sammen:

- **reception**: at forstå, hvad man hører
- **produktion**: at gøre sig forståelig
- **interaktion**: at kunne indgå i samtale
- **viden om kultur og samfundsforhold**: at kende til kulturer og samfundsforhold i engelsksprogede lande og kunne reflektere over ligheder og forskelle i forhold til egen kultur.

6.2. Tekstopgivelser

Til den mundtlige del af prøven opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Opgivelserne skal omfatte 30-40 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, fx billeder, lyd og dvd. Stof om flere engelsktalende lande skal være repræsenteret i opgivelserne. Alle tekster, der opgives, skal naturligvis være på engelsk.

Der udleveres en kopi af tekstopgivelserne til eleverne. Tekstopgivelserne sendes ligeledes til censor. Tekstopgivelserne kan på Undervisningsministerens forlangende indhentes fra skolerne, jævnfør § 56 i bekendtgørelse nr. 998 af 16. august 2010.

Prøven skal tilrettelægges med henblik på at dokumentere, i hvilken grad eleverne kan leve op til væsentlige slutmål og krav. Tekstopgivelser er vigtige, fordi de danner baggrund for prøven, og det er derfor vigtigt, at eleverne er med til at udvælge netop de tekster, der interesserer dem mest.

Der stilles krav om alsidighed i tekstopgivelserne, hvilket vil sige, at tekstudbuddet skal være bredt og dække de stofområder, som eleverne har arbejdet med i årets løb. Der skal indgå forskellige, overordnede temaer om kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande.

Teksterne kan omhandle unges levevilkår, medier, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, natur og miljø og aktuelle problemstillinger.

Tekstopgivelserne skal være af passende sværhedsgrad, det vil sige, at de skal ligge inden for rammerne af læseplanen for 9. klasse.

Tekstopgivelserne skal indeholde forskellige teksttyper: skønlitteratur, sagprosa samt ikke-skrevet materiale, fx billeder, lyd og dvd. Teksterne kan hentes fra mange forskellige slags materialer, og opgivelserne kan fx omfatte uddrag af noveller og romaner, avisudklip, nyhedstekster, reklamer, digte, turistbrochurer, uddrag af tidsskrifter, internettekster, musik, film og tv.

For hver enkelt tekst skal angives tekstens forfatter og titel med kildeangivelse (forlag og årstal) samt normalsideantal. Tekstopgivelserne opdeles i et passende antal temaer.

Tekstopgivelserne skal omhandle stof om flere engelsktalende lande. Det vil sige, at der skal indgå temaer inden for kultur- og samfundsforhold, fx levevilkår, værdier og normer.

Storbritannien og USA bør først og fremmest være repræsenteret i tekstopgivelserne. Herudover kan der inddrages tekster om fx Irland, Australien eller Canada samt eventuelt om lande, hvor engelsk er det mest benyttede fællessprog, fx Indien, visse afrikanske lande eller andre tidligere engelske kolonier.

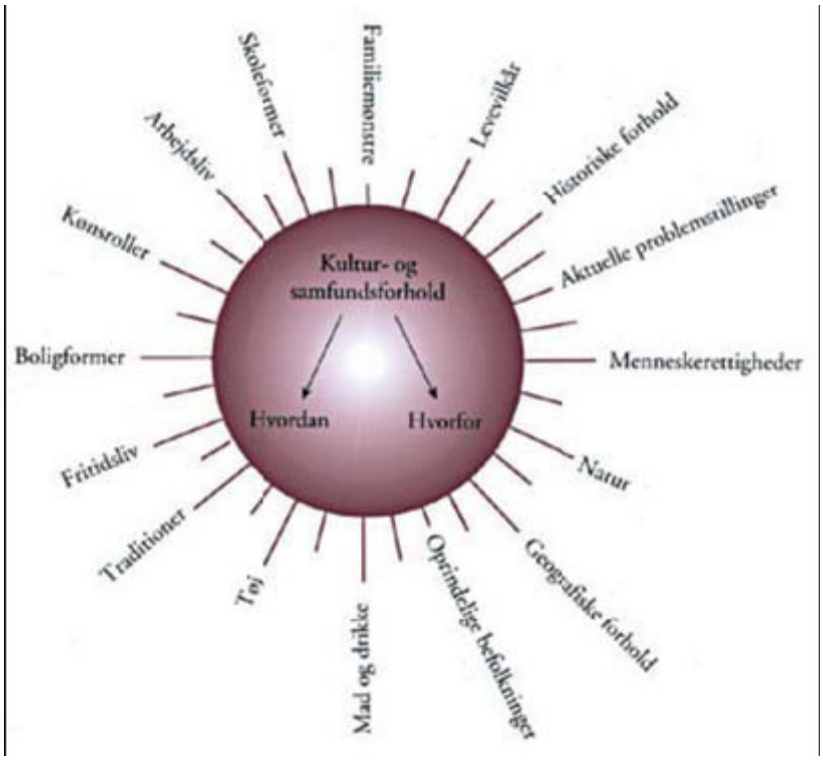

I prøvebekendtgørelsen står, at tekstopgivelserne skal inddeles i et passende antal temaer, hvilket i praksis betyder fire til seks temaer. Man må nok anse tre temaer som værende for lidt, da det tema, hvorunder eleven har valgt sit emne, ikke må indgå ved lodtrækningen af prøveoplæg til samtalen. Det giver mere sammenhæng at arbejde med temaer frem for løsrevne tekster. At arbejde inden for et afgrænset antal temaer vidner også om, at der har fundet en fordybelse sted, der har givet eleven mulighed for at opnå en større indsigt i temaet såvel sprogligt som indholdsmæssigt.

Eleverne har mulighed for individuelle tekstopgivelser. En oversigt over elever og tekstopgivelser, fx i form af et afkrydsningsskema, vedlægges opgivelserne til censor.

6.2.1. Normalside

En normalside er 1.300 bogstaver for prosa, herunder hører nu også poesi og tegneserielitteratur. Ordoptælling er tegn uden mellemrum og følger Bekendtgørelse om folkeskolens afsluttende prøver nr. 918 af 13. juli 2010, bilag 4, punkt 1.e), hvor der nu er angivet 1.300 bogstaver for alle genrer.

Ved "ikke-skrevet materiale" som fx billeder, lyd og dvd angives ikke normalsider, men fx titel eller en kort beskrivelse. Mængden af billeder, lyd og dvd er ikke anført, men kravet om tekstopgivelser inden for disse udtryksformer skal ses i sammenhæng med læseplanens præcisering af arbejdet med disse materialer. Hvis klassen har været på en studietur eller haft besøg af en gæstelærer i forbindelse med arbejdet med det opgivne stof, bør dette også noteres her.

6.3. Forløbet af den mundtlige prøve

Prøven består af elevens redegørelse for et selvvalgt emne ud fra tekstopgivelserne og en samtale ud fra et overordnet tema fra tekstopgivelserne.

Arbejdsgang ved forberedelse af prøven:

- Læreren kortlægger sammen med eleverne, hvilke tekster og temaer, der skal opgives til prøven ud fra årets tekstopgivelser.
- Eleven vælger emne under et af de opgivne temaer.
- Eleven udvælger kilder og fordyber sig i sit valgte emne. Dette foregår med læreren som vejleder.
- Eleven udformer og afleverer disposition for sin redegørelse.
- Læreren godkender elevens disposition med sin underskrift. Dispositionen underskrives ligeledes af eleven.
- Mundtlig prøve og karaktergivning.

Prøven indledes med, at eleven redegør for det selvvalgte emne. Der gives ingen forberedelsestid, da eleverne er bekendt med tekstopgivelserne fra årets arbejde og har forberedt det selvvalgte emne på forhånd. Eleverne skal være forberedt på, at de skal kunne løsrive sig fra deres disposition, og at deres fremlæggelse ikke må bære præg af oplæsning. Dispositionen har form af stikord.

Eksaminator kan stille korte, uddybende, præciserende spørgsmål til eleven. Censor kan stille afklarende spørgsmål.

Eleven trækker herefter et spørgsmål inden for et overordnet tema, der knytter an til de tekster, der er opgivet til prøven inden for gældende prøvebestemmelser. Prøvespørgsmålet kan være ledsaget af et eller flere billeder, fx i form af en billedcollage. Eleven skal kunne give udtryk for sine overvejelser vedrørende prøvespørgsmålet, hvorefter lærer og censor går i dialog med eleven. Prøvespørgsmålet har til formål at stimulere en bred dialog vedrørende det pågældende tema.

Votering og karaktergivning foregår som en helhedsbedømmelse ud fra vurderingskriterierne.

6.3.1. Dispositionen

Til den første del af den mundtlige prøve udarbejder eleven en disposition, som skal tjene som udgangspunkt for redegørelsen.

Dispositionen skal indeholde:

- elevens navn og klasse
- titel på det overordnede tema, som det selvvalgte emne er valgt i forbindelse med
- titel på det selvvalgte emne
- stikord vedrørende det selvvalgte emne, herunder kort begrundelse for valg af emnet
- kildefortegnelse over det stof, der er anvendt under forberedelsen
- lærerens og elevens underskrift.

Dispositionen skal være på engelsk og tjene som oversigt for elev, lærer og censor. Den skal ikke indgå i den endelige vurdering, idet den udelukkende er af orienterende karakter. Den er tænkt som en hjælp for eleven. Under forberedelsen af sin redegørelse kan eleven eventuelt have valgt at arbejde med en længere disposition, men den endelige disposition vil ofte skulle være kortere, da det er lettere at overskue i prøvesituationen. Dispositionen skal være i stikordsform og må højst være på en A4-side. Der kan eventuelt være et billede på dispositionen, hvis det er relevant for fremlæggelsen. Hvis eleven har valgt at redegøre for et kunstværk, vil det være vanskeligt uden at bringe et billede af dette.

Alle elever skal aflevere en disposition. Det er lærerens opgave at sørge herfor. Fremstilling af dispositionen kan i nogle tilfælde kræve megen hjælp fra lærerens side. Hvis en elev efter denne hjælp skulle undlade at aflevere sin disposition, kan eleven ikke aflægge den mundtlige prøve i engelsk.

Eleven skal aflevere dispositionen til læreren, når forberedelsesperioden er slut. Denne sender den videre til censor, som skal have den, senest 14 dage før prøven afholdes. Dispositionen medbringes til prøven, men præsentationen må ikke have karakter af oplæsning og/eller gold udenadslære. Kun dispositionen, som den er fremsendt til censor med lærers og elevs underskrift, må medbringes og bruges af eleven ved fremlæggelsen.

Redegørelsen skal vare cirka 5 minutter, og det er eleven, der har ordet. Det kan i første omgang synes som meget kort tid, men er faktisk længe, når kravet er, at eleven selv skal

føre ordet eventuelt efterfulgt af få, opklarende spørgsmål fra lærers/censors side. Tidsfaktoren skal huskes i arbejdet med dispositionen.

Et eksempel på en disposition

Elevens navn og klasse

Young People Today

My topic: **Obesity**

1. Why did I choose this topic?

My family background

Films I've seen.

A personal interest

2. Different kinds of eating disorders

Obesity due to binge-eating

Anorexia

Bulimia

3. Who becomes obsessive – and why?

A case story

4. Whose problem is it – and what should be done about the problem?

A personal problem

"Society is to blame"- or?

School Dinners

Tv-programs

Sources:

Morgan Spurlock's film "Super Size Me",

Jamie Oliver's Diary : http://www.jamieoliver.com/diary/

British School Dinners:
http://www.channel4.com/life/microsites/J/jamies_school_dinners/fom/index.html ns

"Ana's girls", Eda R. Uca, personal stories.

Student's signature: Teacher's signature:

Der stilles ikke krav om, at eleverne opgiver et bestemt antal normalsider på deres litteraturliste. Kildernes omfang skal svare til, at elevens redegørelse skal vare ca. 5 minutter.

Der anføres ikke normalsidetal på elevernes kilder, da de ligger ud over de opgivne 30-40 normalsider. Det er dog tilladt at inddrage nogle af de fælles opgivne tekster som kilder på dispositionen.

6.3.2. Forberedelse af det selvvalgte emne

Arbejdet med det selvvalgte emne er i overensstemmelse med de mål, der opstilles i Fælles Mål, hvor det blandt andet forventes, at eleverne er medansvarlige for deres egen læring. Det selvvalgte emne har rod i tekstopgivelserne. Baggrunden for at arbejde med selvvalgt emne er blandt andet at udbygge og forbedre prøven, så den opleves som meningsfuld og relevant af eleverne (fremtrædelsesvaliditet), og at den giver eleverne tilstrækkelig medbestemmelse og mulighed for at vise initiativ samt øger elevernes motivation. Disse elementer er væsentlige for elevens lyst til at arbejde med sproget og skal derfor også afspejles i prøvesituationen.

Derudover er det vigtigt, at prøven er repræsentativ for undervisningens indhold. Det betyder, at prøven, der tager udgangspunkt i et selvvalgt emne, stiller krav til, at emnet skal være bredt og favne over tilstrækkelige alsidige elementer, der er blevet arbejdet med i løbet af skoleåret.

Ligeledes skal litteraturlisten afspejle, at der er blevet arbejdet med forskellige teksttyper i løbet af året – fx skrevne og ikke-skrevne materialer, sagprosa, digte, sange, litteratur, billed- og lydmateriale. Her skal eleverne kunne demonstrere, at de kan belyse deres emne ved hjælp af forskellige tekster. I sagens natur læses tekster på engelsk. Mange vil sikkert læse mere end de sider, som de ender med at skrive på litteraturlisten. Nogle vil måske også læse tekster på dansk. Disse kan dog ikke opgives, da de ikke bidrager med nyt ordforråd til emnet, og da eleverne skal vise, at de kan tilegne sig viden fra engelske tekster.

Det selvvalgte emne skal tage sit udgangspunkt i kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande, så eleven har mulighed for at vise sit kendskab hertil.

Endelig kan prøven vise noget om, i hvilket omfang eleven vil kunne klare et kommende uddannelseskrav. Kvaliteten af arbejdet skal kunne bedømmes, og fremlæggelsen af det selvvalgte emne skal kunne vise elevernes forskellige kompetencer, herunder selvstændighed, initiativ og evne til at fordybe sig.

Valg og forberedelse af det selvvalgte emne KAN forløbe således:

- I februar/marts foretager læreren og eleverne sammen en brainstorm over mulige emner inden for de forskellige temaer, der er arbejdet med i løbet af året.
- Læreren researcher på materiale, der kan inspirere eleverne, herunder hjemmesider, bøger, film, dvd og blade.
- Derefter ser eleverne på materialet, lader sig inspirere og ser, hvad de kan bruge. Denne fase handler om global læsning af materialet, udvælgelse og sortering.
- Eleverne vælger emner.
- I starten af april begynder eleverne at udarbejde en disposition. De vælger de punkter, de vil uddybe i deres selvvalgte emne, og de lægger sig fast på de kilder, de vil bruge.
- Til brug under forberedelsen kan eleverne skrive flere stikord til de forskellige punkter i deres disposition, end der kommer til at stå på den endelige disposistion.
- Derefter tilegner eleverne sig stoffet, så de er helt fortrolige med deres redegørelse.
- Der gives et passende antal lektioner til at arbejde med kilderne, fx 8-10 lektioner.

Ud fra årets temaer drøftes med eleverne, hvilke emner der kan udspringe heraf, og hvilke eleverne ønsker at gå yderligere i dybden med.

Hvis eleven ønsker at tage udgangspunkt i en bestemt tekst (fx en novelle eller en roman), som der er arbejdet med i årets løb, skal eleven uddybe et emne fra teksten. Læreren kan allerede i sin årsplanlægning finde ekstra tekster med henblik på, at der kan være en flig, noget at blive nysgerrig på undervejs med mulighed for fordybelse senere. Opgivelserne til det selvvalgte emne kan bestå af kilder fra årets arbejde/årets opgivelser, helt nye kilder eller en blanding heraf. Elevernes selvstændighed og evne til fordybelse vil ofte vise sig i, om de vælger at fordybe sig i nye kilder, eller om de holder sig til kilder fra årets opgivelser. Ud fra et fælles tema om *Gun Violence in the US* vælger en elev måske at arbejde med *The Ku Klux Klan*, som kun blev periferisk berørt under det fælles arbejde. Her kan det være, at skolen har eller kan skaffe bøger, artikler og eventuelle film, der handler om dette emne.

I de fleste tilfælde vil der også være hjælp at hente på internettet. Skolens pædagogiske servicecenter eller bibliotek vil også kunne spille en vigtig rolle. Læreren må medvirke til at rådgive eleven til at begrænse omfanget af opgaven, så den står i et realistisk forhold til såvel omfanget af forberedelsestid som den tid, der gives til prøven.

Det kan være en god idé at holde et "midtvejsmøde" i klassen, hvor eleverne præsenterer, hvor langt de er i arbejdet. Det kan virke som inspiration og eventuelle afsæt for samarbejde.

Når arbejdsperioden er afsluttet, afleveres dispositionen. Eleverne kan vælge at arbejde videre med deres redegørelse på egen hånd. Det endelige stof, som eleven vælger at arbejde med, skal godkendes af læreren. Såvel lærer som elev underskriver den endelige disposition, sådan at der ikke kan herske tvivl om, hvilken disposition der gælder.

Nedenfor er angivet et antal idéer til fordybelse, der udspringer af tekster/temaer fra årets arbejde:

Overordnet tema	**Ideer til fordybelse**
Life in South Africa before and after Apartheid	*Life in the townships* *AIDS in SA* *Apartheid* *Racism* *Sports in SA* *En novelle/uddrag af en roman eller en film, der relaterer sig til temaet*
Gun Violence in the US	*The American Constitution* *The Ku Klux Klan* *Gang life* *Eminem's lyrics*
Fit or Fat?	*Fitness* *Children and obesity* *Eating disorders* *What's wrong with McDonald's?* *What's healthy living?*

6.3.3. Prøven er individuel

Eleverne kan vælge at arbejde sammen 2-3 om et emne i forberedelsesfasen. De afleverer dog hver sin disposition, og de går til prøve hver for sig. Dispositioner, der er forholdsvis ens, vil derfor forekomme. Her vil det være en god idé ikke at lade disse elever gå op lige efter hinanden for at undgå en sammenligning i vurderingen.

Opgivelserne kan være fælles for hele klassen eller individuelle for enkelte elever eller grupper af elever.

6.3.4. Lærerens rolle

I fordybelsesperioden er engelsklæreren vejleder.

Vejlederrollen er en kombination af:

- den faglige sikring af prøvens validitet (at den afprøver det, den skal, nemlig *redegørelse* for et selvvalgt emne)
- den faglige rådgivning af eleverne.

Det indebærer, at man støtter eleven i afgrænsningen af det selvvalgte emne og i udvælgelsen af tekster. Her vil der være store forskelle på, hvor meget hjælp den enkelte elev har brug for.

Læreren vejleder i udvælgelsen af tekstopgivelserne til det selvvalgte emne. Det indebærer, at man støtter og udfordrer eleven i afsøgningen af fordybelsesområdet og i udvælgelsesprocessen. Læreren kan foreslå mulige tekster og andre udtryksformer, som eleven så skaffer, undersøger og vælger ud fra. Nogle elever kan her arbejde meget selvstændigt, mens andre skal have flere og mere præcise anvisninger. Læreren sikrer, at prøveoplægget er af passende sværhedsgrad og af passende omfang. Læreren må også stoppe eleverne i at køre ud ad en tangent, som er for svær, for let eller for perifer i forhold til emnet. Der vil i mange klasser være nogle svage elever, som kræver megen hjælp fra lærerens side. Det er lærerens opgave at hjælpe dem, så de også får afleveret en disposition.

Endelig kommer arbejdet med afpudsningen af det indsamlede materiale og forberedelsen af den mundtlige fremlæggelse af emnet.

6.3.5. Redegørelsen for det selvvalgte emne

At redegøre for indholdet i tekster betyder at sammenfatte de holdninger, der kommer til udtryk, og påpege, hvad der er centralt i teksterne. Efter en redegørelse vil det i nogle tilfælde være naturligt at give *vurderinger,* fx af en argumentation. Det er vigtigt, at man ikke blander *redegørelse* og *vurdering* sammen. Man skal redegøre loyalt for en teksts indhold og/eller argumentation, inden man eventuelt giver en vurdering af den.

Hvis eleven har valgt at arbejde med fx *Violence in Rap Lyrics* (under et fælles tema om *Gun Violence in the US*) kan *redegørelsen* tage udgangspunkt i:

- En artikel, der forklarer noget generelt om problematikken med vold i raptekster.
- En eventuelt flere af Eminems tekster.

En efterfølgende *vurdering* kan derefter tage udgangspunkt i egne holdninger, følelser etc.

6.4. Prøvespørgsmålet

Anden del af den mundtlige prøve består af en samtale med eksaminator på baggrund af et igangsættende spørgsmål (eventuelt suppleret med et eller flere billeder), som eleven trækker.

Prøvespørgsmålet skal have en tydelig sammenhæng med de opgivne tekster.

Spørgsmålet skal:

- være inden for et andet overordnet tema end det, som eleven har valgt sit selvvalgte emne fra
- formuleres enkelt og tydeligt
- relatere til noget centralt fra årets arbejde
- angive henvisninger til læste tekster, som eleven kan referere til, vurdere og drage sammenligninger med
- være relativt enkelt at gå til, men også rumme udfordringer for de dygtige elever.

Prøvespørgsmålene skal afspejle kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande. Det vil sige, at de skal dække de samme temaer, som undervisningen har indeholdt, og handle om forhold i engelsktalende lande eller om mennesker, der kommer fra disse lande. Et land (fx Australien) kan i sig selv ikke være et tema, da det er alt for bredt. I stedet for at kalde temaet *Australia*, kan man arbejde med forskellige temaer fra landet som fx *Schools in Australia*, *The Aboriginees* eller *Immigration*.

Prøvespørgsmålet skal være ukendt for eleven. Det må derfor kun anvendes to gange i løbet af prøven. Det gælder også, hvis prøven gennemføres over to eller flere dage. Der skal være mindst fire prøvespørgsmål at vælge imellem for den sidste elev. Prøvespørgsmålene til de mundtlige prøver skal alsidigt dække opgivelserne og de temaer, som disse afspejler, uden hensyn til antallet af elever.

Ved at sikre at eleven ikke kommer op i det samme stofområde som ved det selvvalgte emne, får eleverne mulighed for at demonstrere overblik over en større del af årets arbejde.

Det udtrukne prøvespørgsmål skal gøre det helt klart for eleven, hvilken sammenhæng der er med årets arbejde.

Eksempler på prøvespørgsmål:

Topic	Texts	Questions
The Amish people	The Devil's Playground, DR2 Who are the Amish?	*What makes the life of an Amish teenager different from yours?*
Being a teenager	Nothing ever happens round here Permissive parents	*Many adults think teenagers are selfish. What's your opinion?*

6.4.1. Lodtrækning

Prøvespørgsmålene lægges frem på prøvedagen. Inden elevens prøve går i gang, er de prøvespørgsmål fjernet, som relaterer til det tema, som eleven har valgt sit selvvalgte emne ud fra. Det er således på forhånd sikret, at det alene er de for den enkelte elev relevante prøvespørgsmål, der ligger fremme. Forud for prøven har læreren udarbejdet en oversigt over elevernes selvvalgte emner samt de temasammenhænge, som eleverne ikke kan trække spørgsmål indenfor. Der anvendes en lodtrækningsprocedure, der sikrer, at eleverne ikke har mulighed for at kunne regne de forskellige temasammenhænge ud.

6.4.2 Information til eleverne

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekravene, vurderingskriterierne og om, hvordan prøvens enkelte dele foregår.

Eleverne skal have en kopi af tekstopgivelserne. Det er også hensigtsmæssigt, at de får en oversigt med rækkefølge, hvornår de skal op. I forbindelse med gennemgangen af prøvens form og indhold er det vigtigt at minde eleverne om, at de ikke må medbringe notater eller andet fra årets arbejde under selve prøven. De må kun medbringe en kopi af den disposition, som de og læreren har underskrevet og afleveret til censor.

6.4.3. Samarbejdet mellem lærer og censor

Det er lærerens ansvar, at de valgte prøveoplæg er fagligt forsvarlige, og at omfanget og kompleksiteten er passende i forhold til slutmålene og prøveniveauet.

Kontakten og drøftelserne mellem lærer og censor er vigtige, og det vil være hensigtsmæssigt, at læreren sender oversigten over de udvalgte temaer til lodtrækning til censor, så denne kan danne sig et overblik over de faglige områder og følge forløbet. Efter modtagelsen af dispositionerne og prøveoplæggene kontakter censor lærer, og prøvens aflæggelse drøftes.

Censor modtager dispositioner, prøveoplæg samt blanket med tekstopgivelser, senest 14 dage før prøven skal afholdes, og forbereder sig herudfra. Som nævnt tidligere skal dispositionen kun tjene som afsæt for prøven – og ikke vurderes som en del af den mundtlige prøve, men lærer og censor må gerne bruge dispositionen som udgangspunkt for deres eventuelle spørgsmål til eleverne.

6.4.4. Information til censor

Blanketten med tekstopgivelserne, prøvespørgsmål og elevernes dispositioner sendes gennem lederen af skolen, så de er censor i hænde senest 14 kalenderdage før prøven.

Sammen med opgivelserne og prøvespørgsmålene skal der til censor medsendes en oversigt over sammenhængen mellem den enkelte opgivelse og det tilhørende prøvespørgsmål. Det skal endvidere fremgå af oversigten, hvilke temaer/kultur- og samfundsforhold de enkelte prøvespørgsmål afspejler.

Det vil sjældent tjene noget formål at medsende samtlige opgivne tekster, billed- og lydmaterialer fra årets arbejde. Hvis censor ønsker at se nogle af materialerne fra årets arbejde, fx tekster, der omhandler specielle temaer, kan han eller hun anmode om det.

Censor skal heller ikke have tilsendt/læst de tekster, som eleverne har anvendt i forbindelse med det selvvalgte emne.

Eleven skal ikke "høres i" tekstopgivelserne. Tekstopgivelserne er elevens sproglige og temamæssige sikkerhedsnet, og ud fra disse skal eleven samtale om temaet, der anføres i prøvespørgsmålet.

Når censor har modtaget materialet, kontakter han eller hun læreren, og lærer og censor drøfter prøveaflæggelsen og prøvespørgsmålene, så eventuelle tvivlsspørgsmål er afklaret inden prøvedagen.

Det aftales fx, hvordan lodtrækningen skal foregå, så det sikres, at elevens prøvespørgsmål er inden for et andet tema end det, hvor fra eleven har valgt sit emne

Herudover fortæller læreren censor om de temaer/kultur- og samfundsforhold, der især har været behandlet i årets arbejde, og som det må forventes, at eleverne kan perspektivere til. Det kan også være hensigtsmæssigt kort at præcisere vurderingskriterierne.

6.5. Forløbet af den mundtlige prøve

Det er vigtigt, at eleven får mulighed for at starte med en samlet præsentation og fremlæggelse af sit forberedte stof. Afbrydelse af fremlæggelsen eller anfægtelse af iagttagelsernes rigtighed vil ofte ødelægge elevens disposition og redegørelse. I starten bør lærer og censor derfor lade eleven tale og blot notere sig, hvad de eventuelt senere ønsker uddybet.

Efter elevens fremlæggelse af sit forberedte emne kan lærer/censor eventuelt stille opklarende spørgsmål. Det er læreren, der leder samtalen.

Når tiden er gået (cirka 5 minutter) eller før, hvis eleven skønnes at have udtømt sin disposition for det selvvalgte emne, trækker han eller hun et prøveoplæg.

Ud fra oplægget indgår eleven i en samtale, hvor spørgsmålet "besvares", og relevante dele af det opgivne stof inddrages. Der kan altså ikke tales om hvad som helst. Samtalen skal forløbe inden for den ramme, som prøvespørgsmålet omhandler, og eventuelt associerede emner, som eleven eller læreren bringer ind i samtalen.

Det forventes, at eleven kan relatere til tekstopgivelserne og perspektivere til årets arbejde i engelsktimerne.

Elever, som ikke holder sig alment orienterede, fx gennem medierne, eller undgår personlig stillingtagen, vil ofte have vanskeligt ved at perspektivere, og det får indflydelse på præstationen. Hvis der ikke er noget indhold at udtrykke, får eleven ikke mulighed for at vise sine kommunikative færdigheder. Dette forhold bør eleverne gøres bekendt med i undervisningen, fx i forbindelse med klassesamtaler om sprogtilegnelse.

Når lærer og censor mener, at de har tilstrækkeligt grundlag til at vurdere elevens præstation, afsluttes prøven, uanset om hele tiden er brugt. Det er dog vigtigt, at eleven selv føler, at han eller hun har fået sagt, det han eller hun ville. Derimod er der ingen grund til at bore i forhold, som tydeligvis ligger eleven fjernt, eller bruge lang tid på at fiske efter bestemte ord eller vendinger. Det væsentlige er, at eleverne kan indgå i en samtale ud fra prøvespørgsmålet.

Til prøven inklusive karakterfastsættelsen afsættes der 20 minutter.

6.5.1. Samarbejdet mellem lærer og censor

Censor kan stille afklarende spørgsmål under prøven.

Det kan som tidligere nævnt være en god, praktisk foranstaltning, hvis censor påtager sig opgaven med at sikre, hvilke prøvespørgsmål der skal ligge fremme til lodtrækning for hver enkelt elev ud fra lærerens oversigt.

6.5.2. Censors opgave

Reglerne for censors opgaver fremgår af § 27 i prøvebekendtgørelsen

Censor skal:

1) påse, at prøverne er i overensstemmelse med målene og øvrige krav i reglerne om de pågældende fag,

2) medvirke til og påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler,

3) medvirke til og påse, at eksaminanderne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse.

Stk. 2. Censor kan stille uddybende spørgsmål til eksaminanden.

Stk. 3. Censor og eksaminator skal tage notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personligt brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag, jf. prøvebekendtgørelsens § 41. Notaterne skal opbevares i et år.

Stk. 4. Konstaterer censor, at kravene efter stk. 1 ikke er opfyldt, eller giver forløbet af prøven censor anledning til at formode, at der har været mangler ved den forudgående undervisning eller vejledning, afgiver censor indberetning herom til skolens leder.

Stk. 5. Når censor er beskikket af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen, videresender skolens leder indberetningen til styrelsen med sine eventuelle bemærkninger.

Stk. 6. Censor afgiver desuden efter anmodning fra Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen indberetning om prøveafholdelse og prøveresultater.

6.5.3. Bedømmelse af elevernes præstationer

Kravene til den mundtlige afgangsprøve i engelsk er fastsat i prøvebekendtgørelsen.

3.6 Der prøves i at:

- deltage i en samtale
- redegøre for og dokumentere indsigt i det selvvalgte emne
- udtale engelsk forståeligt, herunder med en udtale og intonation, der ligner en af de anerkendte indfødte udtalevarianter
- udtrykke sig med rimelig præcision, spontanitet og lethed i et sammenhængende sprog
- udvise kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande.

Den mundtlige prøve, hvor der er fokus på redegørelse og samtale, bedømmes ud fra en helhedsvurdering. Der prøves i mundtlig sprogfærdighed. Der lægges vægt på, at eleven kan udtrykke sig forholdsvis præcist og nuanceret.

Elevens mundtlige sprogfærdighed prøves ved, at eleven redegør, fremlægger, tager del i samtalen, lytter, diskuterer, fremsætter synspunkter, eksemplificerer og perspektiverer.

Det er naturligt, at der forekommer uafsluttede sætninger, gentagelser, fyldord, spring i tankegang osv., da dette netop er karakteristisk for talesproget.

Eleven skal udtrykke sig med rimelig præcision, det vil sige med et ordforråd, der passer til situationen og emnet. Netop ordforrådet er en vigtig forudsætning for, at kommunikationen lykkes. Det er værdifuldt, at eleven kan anvende forskellige kommunikationsstrategier, fx at omskrive, forklare ved hjælp af overbegreber, understøtte det sproglige udtryk med mimik og gestik samt bede om hjælp på engelsk, hvis eleven mangler ord. Det er uhensigtsmæssigt, hvis eleven blander danske ord ind i samtalen eller beder om hjælp på dansk, når han eller hun mangler ord.

Elevens udtale og intonation skal være let at forstå. Det vægtes positivt, hvis eleven er i stand til at anvende en af de anerkendte indfødte udtalevarianter og dennes ordforråd. Der er ingen af disse udtalevarianter, der er bedst, og det kan ikke forlanges, at en udtale er gennemført, men forsøg derpå skal vægtes positivt.

Det selvvalgte emne

Det er positivt, hvis eleven er selvstændig i sin redegørelse og anvender typiske engelske talemåder, som benyttes, når man "tager ordet" eller fx benytter idiomatiske udtryk. Endvidere forventes en sådan grad af grammatisk præcision, at sproget fremtræder forståeligt og klart. Den relevante grammatik, fx ordstilling, verbernes former og tider samt hensigtsmæssig anvendelse af "ing-form", har også betydning for, at kommunikationen lykkes.

I vurderingen indgår desuden elevens kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande.

Elevens kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande kommer til udtryk i løbet af redegørelsen, idet eleven relaterer til viden og eventuelle personlige erfaringer.

Prøvespørgsmålet

Det forventes, at eleven tager initiativet i samtalen, og det vægtes positivt, hvis han eller hun kan referere til tekstopgivelserne og perspektivere til temaet fra årets arbejde eller til eventuelle personlige erfaringer og viden. Eleven skal ikke "overhøres" i historiske eller geografiske forhold, der har med engelsktalende lande at gøre, men være i besiddelse af relevant viden om temaet. Det er positivt, hvis eleven kan påpege forskelle og ligheder mellem de engelsktalende landes kulturer og egen kultur, først og fremmest inden for de temaområder, som undervisningen har indeholdt. Dygtige elever vil endvidere kunne

inddrage flere perspektiver og tegne et bredere eller mere nuanceret billede af kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande og undgå at generalisere.

Der gives én karakter på baggrund af en helhedsbedømmelse, hvori både elevens færdigheder og viden vurderes.

Censor og lærer er alene under karakterfastsættelsen. Der gives karakter efter hver enkelt elevpræstation. Eleven meddeles den fastsatte karakter i overværelse af censor, efterfulgt af en kort, præcis begrundelse for karakteren.

6.6. Vurderingskriterier

Vægtningen af de enkelte elementer skal bero på en omhyggelig afvejning af en elevpræstations kvaliteter og mangler. Det er ikke kun manglerne, der skal lægges mærke til.

Ligesom de skriftlige censorer arbejder med et vurderingsark, hvor både de positive og de negative sider af besvarelsen noteres, anbefales det ved den mundtlige prøve at notere begge sider i forbindelse med vurderingen. Vurderingsområderne, som er angivet på nedenstående hjælpeskema, anvendes efter hver elevpræstation til at opsummere censors og lærers indtryk af eleven og danne grundlag for drøftelse af præstationens stærke og svage sider.

De fire centrale kundskabs- og færdighedsområder (kommunikative færdigheder, sprog og sprogbrug, sprogtilegnelse og kultur- og samfundsforhold) er brugt som overskrifter i hjælpeskemaet. Områderne er elevens forudsætning for at kunne kommunikere hensigtsmæssigt, og ved prøven skal eleven vise, at han eller hun er i stand til at anvende dem i praksis.

Mundtlig engelsk FSA

Kommunikative færdigheder	**Fremra-gende**	**Godt**	**Tilstræk-keligt**
Eleven fremlægger sit selvvalgte emne selvstændigt			
Eleven fremsætter synspunkter			
Eleven forstår lærers og censors spørgsmål			
Eleven lytter og reagerer i samtalen			
Eleven tager initiativ i samtalen			
Eleven udtrykker sig med rimelig præcision, spontanitet og lethed			
Sprog og sprogbrug	**12**	**7**	**02**
Eleven anvender et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd			
Eleven benytter karakteristiske udtryk og vendinger fra engelsk talesprog			
Eleven udtrykker sig, således at centrale grammatiske regler følges			
Eleven har en letforståelig udtale og intonation			
Sprogtilegnelse	**12**	**7**	**02**
Eleven benytter kommunikationsstrategier			
Eleven har forberedt det selvvalgte emne			
Eleven har overblik over dispositionen			
Kultur- og samfundsforhold	**12**	**7**	**02**
Eleven relaterer til tema- og tekstopgivelser			
Eleven anvender relevant viden			
Eleven perspektiverer til kultur- og samfundsforhold			
Eleven drager sammenligninger til egen kultur			

6.6.1. Evalueringsark – mundtlig fremstilling ved FSA i engelsk

Skemaet udfyldes enten diskret under eksaminationen eller umiddelbart efter af henholdsvis lærer og censor, og det danner udgangspunkt for den samlede vurdering. Benyt eventuelt muligheden for at angive, hvor i området eleven befinder sig, ved at sætte en streg enten mod venstre, midt for eller mod højre. Eksempelvis vil en streg til højre i det fremragende område betyde, at karakteren er nærmest karakteren 10. Man kan sige, at de to lodrette linjer mellem fremragende/godt og godt/ tilstrækkeligt svarer til henholdsvis karaktererne 10 og 4. På denne måde vil man få en profil af elevens præstation.

Skemaet anvendes ved vurdering af såvel elevens fremlæggelse af det selvvalgte emne som det lodtrukne prøvespørgsmål. Det kan være en god idé at tage notater med to forskellige farver til henholdsvis redegørelsen og samtalen.

Ifølge bekendtgørelse nr. 918 af 13. juli 2010, § 27, stk. 3, skal lærer og censor opbevare deres notater fra prøven i et år. Evalueringsarket kan bruges som dokumentation.

Karakterfastsættelsen foretages ud fra graden af målopfyldelse og er en absolut karaktergivning. Beskrivelserne til de enkelte karakterer ses herunder:

Vejledende karakterbeskrivelser til FSA mundtlig engelsk

12 – fremragende	7 – godt	02 – tilstrækkeligt
Eleven viser meget stor indsigt i det selvvalgte emne og udtrykker sig særdeles selvstændigt og velstruktureret i sin redegørelse i et flydende og nuanceret sprog.	Eleven viser god indsigt i det selvvalgte emne og udtrykker sig frit og forholdsvist selvstændigt i et sammenhængende sprog i såvel sin redegørelse som i samtalen.	Eleven udtrykker sig i sin redegørelse for det selvvalgte emne såvel som i samtalen i et sprog, der er forståeligt,
Eleven viser stor indsigt i området, som det i gangsættende spørgsmål berører.	Eleven viser god indsigt i området, som det i gangsættende spørgsmål berører.	Eleven inddrager i tilstrækkeligt omfang relevante områder inden for rammen af det igangsættende spørgsmål.
Eleven indgår selvstændigt og sikkert i samtalen og inddrager mange relevante områder inden for rammen af prøveoplægget.	Eleven deltager nogenlunde selvstændigt i samtalen og inddrager nogle relevante områder inden for rammen af prøveoplægget.	Samtalen foregår fortrinsvist ved, at eleven svarer kortfattet på stillede spørgsmål.
Der er god variation i ordforråd og syntaks.	Eleven viser nogen variation i ordforråd, og god sikkerhed i anvendelsen af den funktionelle grammatik med nogle mangler, som dog ikke forstyrrer kommunikationen væsentligt.	Eleven mangler præcision i ordforråd og syntaks.
Eleven anvender karakteristiske vendinger fra engelsk talesprog.	Eleven anvender i nogen grad karakteristiske vendinger fra engelsk talesprog.	Eleven anvender kun i ringe grad karakteristiske vendinger fra engelsk talesprog.
Eleven har en udmærket udtale og intonation.	Eleven har en god udtale og intonation.	Elevens udtale og intonation bærer præg af en vis usikkerhed.
Eleven har et stort kendskab til de berørte kultur- og samfundsforhold.	Eleven udviser et godt kendskab til de berørte kultur- og samfundsforhold.	Eleven viser ringe kendskab til de berørte kultur- og samfundsforhold i samtalen.

Der kan forekomme ubetydelige fejl, som dog ikke forstyrrer kommunikationen.	Der forekommer flere fejl, som dog ikke forstyrrer kommunikationen væsentligt.	De sproglige fejl forstyrrer i nogen grad kommunikationen

Vejledning til prøverne i faget engelsk 10. klasse

1 Faglige områder

Engelskundervisningen er i de centrale kundskabs- og færdighedsområder i slutmål og trinmål beskrevet ud fra de fire CKF-områder:

- Kommunikative færdigheder
- Sprog og sprogbrug
- Sprogtilegnelse
- Kultur- og samfundsforhold.

Disse CKF-områder indgår i de nye prøver, både den mundtlige og den skriftlige prøve indeholder elementer fra alle fire områder.

De mundtlige og skriftlige prøver i engelsk er først og fremmest prøver i kommunikative færdigheder. Eleven prøves derved i både receptive og produktive færdigheder i den form, som læseplanen beskriver. Færdighedsområderne er elevernes forudsætning for at kunne klare prøven i kommunikative færdigheder og for i praksis at vise, at de har tilegnet sig viden og bevidsthed om områderne.

10.-klasse-prøvens indhold er afledt af slutmål og læseplan for 10. klassetrin.

2. Prøverne

Eleverne i 10 klasse kan indstille sig til at aflægge folkeskolens afsluttende prøver enten ved december/januar prøvetermin eller ved maj/juni prøvetermin.

Eleverne i 10. klasse kan indstille sig til skriftlig engelsk på FS10-niveau, mundtlig engelsk på FS10-niveau eller mundtlig engelsk på FSA-niveau. Elever i 10. klasse har ikke mulighed for at aflægge skriftlig prøve på FSA-niveau, da de kun kan indstille sig til de bundne prøver på FSA-niveau.

Eleverne kan vælge at kombinere prøverne, således at skriftlig engelsk aflægges på FS10-niveau og mundtlig engelsk på FSA-niveau. Der er ligeledes mulighed for at vælge kun at aflægge prøve i mundtlig eller skriftlig engelsk.

Prøverne har som mål at dokumentere, hvor langt eleverne er nået i deres færdigheder inden for specifikt udvalgte slutmål, hvor eleverne bedømmes efter disse mål og krav. Målene for undervisningen er fastsat i Fælles Mål.

Prøverne er stadigvæk såvel skriftlige som mundtlige på 10. klassetrin og tester elevernes kompetencer i samtale og i receptive og produktive færdigheder. Pejlemærker for dette arbejde er også at finde i den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog (CEFR – Common European Framework of Reference for Languages)[11], som er en anerkendt rammebeskrivelse af niveauer inden for de forskellige sproglige kompetencer.

Grundskolen har ansvaret for, at eleverne i engelsk når til et niveau, der svarer til niveau B1 i CEFR. Ved afslutningen af 10. klasse vil eleverne være på vej mod et B2 niveau. Disse velbeskrevne kompetencebeskrivelser anses som væsentlige og anvendes som pejlemærker i test- og prøvearbejdet i de fleste europæiske lande i disse år. Et tilgængeligt eksempel herpå er den netbaserede sprogtest Dialang[12], der tilbyder selvscorende sprogtest på 14 forskellige sprog.

I udarbejdelsen af nye prøveformer i engelsk har referencerammen været en vigtig inspiration. Hernæst har udviklingsarbejderne i engelsk igennem en årrække bidraget med vigtige oplysninger til prøvearbejdet. Det vil tage tid og kræve en årelang, målrettet indsats at tilpasse de nationale sprogprøver til CEFR. De nye prøver bør ses som det første skridt i retning af at udvikle et koncept, hvor færdighedsområderne opdeles og afprøves mere systematisk, end det hidtil er sket.

[11] http://www.coe.int./T/DG4/Portfolio/documents/Guide-for-users-April02.doc
[12] http://www.dialang.org

2.1 Baggrund for ændringerne

I 2007 blev der i 9. klasse indført en skriftlig prøve i udtræk, og den mundtlige prøveform blev ændret. På baggrund af de erfaringer, der er blevet gjort med de nye prøver på FSA-niveau, er det blevet besluttet at ændre FS10-prøverne, så de ligger som en fortsættelse af de prøver, som eleverne kender fra 9. klasse. De nye prøveformer er lavet på baggrund af Fælles Mål, således at eleverne bliver prøvet i de fleste af de slutmål, som er gældende for 10. klasse.

Den skriftlige prøve i 10. klasse består af en prøve i sprog og sprogbrug samt en opgave i skriftlig fremstilling. FS10-prøven adskiller sig bl.a. fra prøven i 9. klasse ved, at eleverne ikke prøves særskilt i disciplinerne lytning og læsning.

I sprog og sprogbrugsprøven sættes der fokus på *accuracy*. Indførelsen af delprøven i sprog og sprogbrug vil give et mere nuanceret billede af den enkelte elevs sproglige kompetencer end tidligere, hvor FS10 alene bestod af en prøve i skriftlig fremstilling.

Den mundtlige prøve i 10. klasse består af elevens redegørelse for et selvvalgt emne inden for et lodtrukkent tema og en efterfølgende samtale ud fra elevens selvvalgte emne. I samtalen perspektiveres til det lodtrukne tema og til kultur- og samfundsforhold samt elevens egne forhold. Det faktum, at såvel redegørelsen som samtalen handler om samme tema og emne, giver tid til fordybelse og nuancering.

3. Den skriftlige prøve

Grundlaget for prøverne i skriftlig fremstilling er de fleste af slutmålene, der vedrører det at skrive fra CKF-områderne:

Kommunikative færdigheder

- udtrykke sig skriftligt med rimelig præcision og i et sammenhængende sprog afpasset udvalgte genrer og situationer, herunder udtrykke personlige erfaringer samt anvende informationer og viden inden for udvalgte genrer.

Sprog og sprogbrug

- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvist præcist ordforråd, herunder idiomatiske vendinger inden for udvalgte emneområder
- skrive engelsk, således at centrale grammatiske regler følges
- stave og sætte tegn på engelsk så præcist, at kommunikationen lykkes
- anvende centrale regler for opbygning af tekster med struktur og sammenhæng inden for almindeligt forekommende genrer
- afpasse udtryksformen i rimelig grad efter hensigt, modtager, situation og genre.

Sprogtilegnelse

- vælge skrivestrategier, herunder anvende grundlæggende viden om skriveprocessens faser
- anvende fagets hjælpemidler, herunder ordbøger, grammatiske oversigter og computerens stave- og grammatikkontrol, hensigtsmæssigt.

Kultur- og samfundsforhold

- anvende viden om dagligliv, levevilkår, værdier og normer hos forskellige befolkningsgrupper, primært i lande, hvor engelsk anvendes som modersmål og sekundært i lande, hvor engelsk anvendes som andetsprog
- kunne drage sammenligninger mellem egen kultur og andre kulturer samt kunne sætte denne viden i perspektiv.

3.1 Før prøven

At lære og at bruge engelsk er sammensatte processer, hvor de enkelte kundskabs- og færdighedsområder er indbyrdes afhængige. Derfor bør de integreres i de enkelte undervisningsforløb og herved støtte hinanden.

Dette gælder også arbejdet med skriftlig engelsk. Det skriftlige udtryk *skal* være en del af engelskundervisningen lige fra 1. forløb, hvor eleverne skal eksperimentere med skriftsproget, indtil 4. forløb, hvor eleverne skal skrive længere sammenhængende tekster,

fx redegørelser, fortællinger og debatindlæg, hvor indhold og stil søges afpasset læser og formål, og hvor der sigtes mod den størst mulige grad af sproglig variation og præcision.

Det er særdeles vigtigt, at det skriftlige udtryk ikke er en aktivitet, som er henvist til de ældste klassetrin, men en udtryksform, som eleverne skal arbejde med i hele forløbet for at kunne ende med at leve op til slutmålene.

Arbejdet med skriftlig fremstilling har i de senere år været præget af en større interesse for skriveprocessen, hvor man tidligere i første række interesserede sig for det færdige produkt. Ved en prøve i skriftlig fremstilling er det selvfølgelig produktet, der tæller, men gennem arbejdet med skriveprocessen bliver eleverne mere bevidste om, hvordan de bedst kan komme frem til et godt produkt. Disse veje kan meget vel være forskellige fra elev til elev.

Det er vigtigt, at eleverne igennem undervisningen lærer at udnytte skrivetiden mest hensigtsmæssigt. De skal blandt andet gøre erfaringer med skriveprocessens faser:

1. En indledende planlægning, hvor forskellige brainstormteknikker kan tages i anvendelse.

2. En nedskrivningsfase, hvor der skrives løs uden for mange ophold for at tjekke stavning, grammatik og ordvalg, da det kan hæmme en flydende og sammenhængende formulering.

3. En bearbejdningsfase, hvor hjælpemidlerne, ordbøger, og grammatiske oversigter samt stave- og grammatikkontrol tages i anvendelse.

4. En gennemskrivningsfase, hvor den endelige korrektur foretages.

Det er især vigtigt at lade eleverne gøre erfaringer med, at det betaler sig at bruge god tid på den indledende fase. Eleverne skal bruge tid på at studere oplæggene godt og grundigt, så de derefter kan vælge kvalificeret. Derefter skriver de nøgleord, ideer og sætninger ned og sætter teksten op, sådan at opbygningen fremstår logisk og hænger naturligt sammen. Det er vigtigt, at eleverne udnytter den tid, der er til rådighed og også husker at foretage en sidste korrektur.

3.2 Oplæggene

Den skriftlige prøve indeholder opgaver inden for

- Sprog og sprogbrug
- Skriftlig fremstilling

Til besvarelse af opgaven i skriftlig engelsk er der afsat 3 timer. Eleven disponerer selv tidsforbruget på de to opgaver.

Der er ikke tematisk sammenhæng mellem de to dele.

Alle opgaveinstruktioner gives på engelsk.

Opgavekommissionen for engelsk producerer opgaver i sprog og sprogbrug samt opgaveoplæg til fri skriftlig fremstilling.

3.3 Sprog og sprogbrug

Der prøves i følgende slutmål:

- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvist præcist ordforråd herunder idiomatiske vendinger inden for udvalgte emneområder
- skrive engelsk, således at centrale grammatiske regler følges
- anvende fagets hjælpemidler, herunder ordbøger, grammatiske oversigter og computerens stave- og grammatikkontrol, hensigtsmæssigt.

Opgaverne i sprog og sprogbrug vil blandt andet omfatte opgaver, hvor eleverne skal vise deres viden inden for områder som ordforråd, idiomatiske vendinger, synonymer, homofoner, *false friends*, retskrivning samt centrale grammatiske områder.

Elevernes leksikalske kompetence er afgørende for, hvor præcist og nuanceret de kan udtrykke sig. Derfor vil opgaver i anvendelse af ordforråd have en central placering i denne del af prøven.

3.4 Skriftlig fremstilling

Der prøves i følgende slutmål:

Kommunikative færdigheder

- udtrykke sig skriftligt med rimelig præcision og i et sammenhængende sprog afpasset udvalgte genrer og situationer, herunder udtrykke personlige erfaringer samt anvende informationer og viden inden for udvalgte genrer.

Sprog og sprogbrug

- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvist præcist ordforråd, herunder idiomatiske vendinger inden for udvalgte emneområder
- skrive engelsk, således at centrale grammatiske regler følges
- stave og sætte tegn på engelsk så præcist, at kommunikationen lykkes
- anvende centrale regler for opbygning af tekster med struktur og sammenhæng inden for almindeligt forekommende genrer

- afpasse udtryksformen i rimelig grad efter hensigt, modtager, situation og genre.

Sprogtilegnelse

- vælge skrivestrategier, herunder anvende grundlæggende viden om skriveprocessens faser
- anvende fagets hjælpemidler, herunder ordbøger, grammatiske oversigter og computerens stave- og grammatikkontrol, hensigtsmæssigt.

Kultur- og samfundsforhold

- anvende viden om dagligliv, levevilkår, værdier og normer hos forskellige befolkningsgrupper, primært i lande, hvor engelsk anvendes som modersmål og sekundært i lande, hvor engelsk anvendes som andetsprog
- kunne drage sammenligninger mellem egen kultur og andre kulturer samt kunne sætte denne viden i perspektiv.

Oplæggene til skriftlig fremstilling vil normalt bestå af opgavesæt med 2-3 opgaver og være sammensat inden for princippet:

- en opgave, hvor eleven kan vise sin *viden*
- en opgave, hvor eleven kan bruge sin *erfaring*
- en opgave, hvor eleven kan bruge sin *fantasi*.

Desuden vil opgaverne ofte afspejle kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande og lægge op til, at eleverne i besvarelsen perspektiverer til egen kultur.

Der vil indgå forskellige mængder af tekst i oplæggene. Her får eleverne brug for læsestrategier, herunder ikke mindst at kunne vælge læsemåde i forhold til den funktion, teksten har i opgaveløsningen.

Afsender- og modtagersituationen skal være i overensstemmelse med opgaveformuleringen, fx skal brevformen benyttes, hvis opgaveformuleringen kræver det.

Oplæggets tekst og billeder skal indgå i besvarelsen, sådan som opgaveformuleringen lægger op til.

Afskrivning af dele af tekstoplægget vægtes negativt.

Eleverne skal kunne disponere stoffet og udtrykke sig hensigtsmæssigt og sammenhængende i overensstemmelse med opgaven. Besvarelsen skal disponeres i henhold til opgaveformuleringen. Afsnitsinddeling og tegnsætning er her væsentlige virkemidler, der viser hensigten med dispositionen.

Besvarelsen skal være udformet i et sprog passende til den situation, som opgaven lægger op til.

Uformelt skriftsprog kan accepteres, når det passer til genren. Talesprog kan kun accepteres, når det optræder som en del af direkte tale. Sms-sprog (fx u = you) bør ikke anvendes, med mindre det i begrænset omfang passer ind i "genren".

Såvel britisk- som amerikansk-engelsk ordforråd og retskrivning må anvendes. Det vægtes positivt, hvis eleven er i stand til konsekvent at anvende enten britisk- eller amerikansk-engelsk.

Besvarelsen kan afhængigt af oplægget udformes som en redegørelse, en fortælling, et brev eller et debatindlæg, hvor indhold og stil i så høj grad som muligt er tilpasset situationen.

Afhængigt af oplægget forventes det, at eleverne giver udtryk for følelser, erfaringer, holdninger, viden eller fantasi i besvarelsen.

Der stilles krav om færdighed i at udtrykke sig med rimelig præcision og i et sammenhængende sprog. Fejlagtig sprogbrug forringer sprogets brugsværdi. At udtrykke sig med rimelig præcision indebærer både et ordforråd, som er præcist, varieret og passer til situationen, og en hensigtsmæssig anvendelse af viden inden for centrale grammatiske områder, fx kongruens, ordstilling, verbernes former og funktioner, pronominer, retskrivning og tegnsætning. Det er positivt, hvis eleverne kan anvende varierede konjunktioner og sætningsstrukturer.

I oplæg, hvor billedsiden spiller den største rolle, får eleverne brug for at kunne uddrage vigtige elementer og signaler fra et billede, herunder de kultur- og samfundsforhold, som afspejles i billedet. Det er af største betydning, at eleverne i det daglige arbejde har lært at "tømme" såvel tekster som billeder for indhold, så disse kan indgå i besvarelserne – ikke som "afskrift", men som inspiration. Det er endvidere vigtigt, at eleverne forstår betydningen af at opfylde selve opgaveformuleringens krav – herunder også at besvare flere delopgaver, hvis det forlanges.

Besvarelsen skal udformes som en sammenhængende tekst. Af opgaveformuleringen fremgår det, hvorledes opgaven skal besvares. Af opgaven vil det ligeledes fremgå, hvilken længde besvarelsen bør have, fx 500-600 ord.

3.5 Anvendelse af it

Det anbefales, at opgaven i skriftlig fremstilling besvares på computer. It skal integreres i engelskundervisningen, hvor det naturligt kan fremme arbejdet med fagets forskellige områder. En naturlig forudsætning for, at eleverne kan have glæde af tekstbehandling ved prøven, er, at de har en tilstrækkelig færdighed og øvelse i at anvende computeren, således at brugen af den ikke får negativ indflydelse på præstationen.

Eleverne skal lære, at en grundig og kritisk gennemlæsning af opgaven er en forudsætning for et godt resultat. De skal gøres bevidste om, at stavekontrollen er en *false friend*. Flere fejl, som fx in/a i stedet for I samt homofon-, stave- og slåfejl, vil da sikkert blive opfanget.

Det er hensigtsmæssigt at vejlede eleverne i at benytte en enkel, let læsbar skrifttype (ikke fed) og i størrelse 12 eller 14.

Eleven afgør selv, hvilke ark som skal afleveres til bedømmelse og godkender med sin underskrift på første side sin aflevering.

De elektroniske hjælpemidler, som må benyttes ved prøven, kan fra og med skoleåret 2011/2012 være internetbaserede. Det bør i god tid forud for prøven besluttes, hvilke hjælpemidler der kan benyttes ved prøven, og eleverne skal gøres bekendt hermed. På skoler, som giver eleverne adgang til internetbaserede hjælpemidler, bør det ligeledes på forhånd afklares, hvilke internetadresser der må anvendes og hvor link, som må benyttes ved prøven, er placeret på de enkelte computere.

Det skal fremhæves, at udover adgang til tekstbehandling og grammatik- og stavekontrol, omfatter adgang til elektroniske hjælpemidler, herunder internetbaserede hjælpemidler, alene ordbøger og grammatiske oversigter, som disse er beskrevet i denne vejlednings afsnit 3.7. Eleverne må ved prøven således **ikke** benytte andre materialer eller værktøjer, herunder tekster og billeder fra internettet eller tekst, lyd eller billedfiler på computeren.

Adgang til internet ved prøverne forudsætter, at skolelederen gennem tilsyn og it-foranstaltninger sikrer, at eleverne ikke kommunikerer utilsigtet. Det er også skolens leder, som afgør, hvilke medier der må benyttes til at opnå adgang til internettet, som fra skoleåret 2012/13 nu også kan omfatte smartphones. Bemærk, at adgang til smartphones stiller meget store krav til skolens tilsyn.

Det er på den baggrund vigtigt, at skolelederen informerer eleverne grundigt om såvel reglerne for adgang til hjælpemidler via internettet som konsekvenserne af snyd under prøverne.

Skolens leder kan beslutte at begrænse adgangen til at anvende elektroniske hjælpemidler, herunder medbragte elektroniske hjælpemidler, hvis det er nødvendigt af kapacitetsmæssige grunde – jævnfør prøvebekendtgørelsens § 11, stk. 2.

Det er ved brug af elektroniske ordbøger, herunder onlineordbøger og grammatiske oversigter, vigtigt at være opmærksom på, at eleverne ved nedbrud af deres computer kan få adgang til en trykt ordbog og grammatisk oversigt.

Skolen skal indrette prøvelokalet, så eleverne kan arbejde optimalt, uanset om de anvender computer eller skriver i hånden under hele prøven.

3.6 Længde

Elevernes skriftlige fremstilling skal udformes som sammenhængende tekst. Længden kan variere lidt fra det ene opgavesæt til det andet, men det er vigtigt, at den på opgaven angivne længde overholdes. Eleverne bør fra undervisningen have erfaring med, hvor meget en besvarelse på 500-600 ord fylder på tekstbehandling med en læsbar skrift størrelse 12-14. Den relativt begrænsede længde tager højde for tidsfaktoren og giver tid til, at produktet kan bearbejdes kvalitativt. Når eleverne anvender computer til denne del af prøven, er det vigtigt, at de har erfaringer hermed fra den daglige undervisning, herunder også erfaringer med hensigtsmæssig anvendelse af computeren i forbindelse med skriveprocessen.

Eleverne opfordres til at skrive antal ord på det færdige dokument, såfremt de skriver på computer.

3.7 Ordbøger og grammatiske oversigter

Under hele den skriftlige prøve må der anvendes ordbøger og grammatiske oversigter samt stave- og grammatikkontrol.

Ved brug af computer må der anvendes tekstbehandling med stave- og grammatikkontrol samt elektroniske ordbøger og grammatiske oversigter. Eleverne må anvende alle slags ordbøger, inklusive elektroniske, fx dansk/engelsk, engelsk/dansk, engelsk/engelsk. Tosprogede elever må anvende ordbøger på deres modersmål. Ordbøgerne bør være af nyere dato og af et vist omfang, så eleverne ikke kommer i den situation, at der er centrale ord eller udtryk, som ikke kan slås op.

De grammatiske oversigter må indeholde oversigter over grammatiske fænomener, eksempler på disse og forklaringer på deres anvendelse. De må endvidere indeholde lister over ord og ordklasser, fx uregelmæssige verber og verbers bøjning, konjunktioner, adjektiver, sammentrækninger, *false friends* og homofoner.

Den grammatiske oversigt må gerne være lærer-/elevproduceret. Der må ikke forekomme længere sammenhængende tekststykker på engelsk, og den må ikke have form af en øvebog, fx med "stiløvelser", som eleverne har udfyldt.

Der må advares mod grammatiske oversigter, hvor omfanget er uoverskueligt i prøvesituationen.

Kun grammatiske oversigter, som eleverne er vant til at arbejde med og derfor let kan finde rundt i, kan forventes at blive udnyttet hensigtsmæssigt ved prøven.

3.8 Vejledning af eleverne inden prøven

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekravene og vurderingskriterierne, og om hvordan prøvens enkelte dele foregår.

Alle 10. klasseelever bør have afprøvet mindst et prøvesæt i løbet af 10. skoleår. Desuden skal eleverne kende vurderingskriterierne og grundlaget for karaktergivningen.

4. Vurderingen

Karakteren for en præstation i skriftlig engelsk gives på grundlag af en vurdering af prøvens to dele:

- Sprog og sprogbrug
- Skriftlig fremstilling

Opgaverne i sprog og sprogbrug rettes ud fra en rettenøgle. Det samlede pointtal omsættes til en karakter. Efter en prætestning vil en omsætningstabel blive offentliggjort på Kvalitets- og Tilsynsstyrelsens hjemmeside.

Karakteren for en præstation i skriftlig fremstilling gives på grundlag af en helhedsvurdering af besvarelsens indhold og form.

Der gives én karakter for besvarelsen. Der gives ikke karakter for orden, men ulæselig skrift får naturligvis indflydelse på vurderingen, hvis den hæmmer eller umuliggør forståelsen.

Indhold og form er tæt knyttet sammen, og bedømmelsen af besvarelsen skal derfor ske ud fra en helhedsvurdering, hvori alle fire CKF-områder indgår.

Der udregnes én samlet karakter for sprog og sprogbrug samt skriftlig fremstilling. Der vil blive foretaget en afvejning af de to dele i opgavesættet. Vægtningen af prøvens to dele vil blive offentliggjort i en vejledning på Kvalitets- og Tilsynsstyrelsens hjemmeside i forbindelse med hvert prøvesæt.

For at få et overblik over elevpræstationen er det hensigtsmæssigt at anvende et hjælpeskema, hvor det positive og det negative noteres for den enkelte elev. Notaterne er samtidig velegnede som udgangspunkt for eventuelle drøftelser mellem censor og lærer.

Det samme hjælpeskema kan i øvrigt bruges ved evaluering af skriftligt arbejde i den daglige undervisning. På den måde kan eleverne blive opmærksomme på, hvilke styrker og svagheder de har, og hvad der skal arbejdes mere med.

De fire CKF-områder (kommunikative færdigheder, sprog og sprogbrug, sprogtilegnelse og kultur- og samfundsforhold) er brugt som overskrifter i hjælpeskemaet. Sprog og sprogbrug samt sprogtilegnelse er i denne sammenhæng ikke brugt som kategorier, inden for hvilke eleverne skal have paratviden. Derimod er de elevernes forudsætning for at kunne kommunikere hensigtsmæssigt, og ved prøven skal eleverne vise, at de er i stand til at anvende dem i praksis. Eleverne prøves ganske vist også særskilt i viden om sprog og sprogbrug i første del af prøven, men denne afprøvning sker inden for en kommunikativ ramme.

Karaktergivningen skal ske på grundlag af de faglige krav og mål, der er opstillet for den enkelte prøve (absolut karaktergivning). Se uddybning af karakterskalaen i bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007.

4.1 Elementer, som indgår i helhedsvurderingen

Kommunikative færdigheder

- skriver sammenhængende
- indhold og stil er tilpasset situationen
- udtrykker viden, holdninger, følelser, erfaringer, fantasi
- eleven udtrykker sig med rimelig præcision.

Sprog og sprogbrug

- anvender et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd
- benytter karakteristiske engelske udtryk og vendinger
- anvender centrale grammatiske regler
- bruger sproget relevant i forhold til situationen og genren
- staver og sætter tegn så præcist, at kommunikationen lykkes
- anvender centrale regler for opbygning af tekster.

Sprogtilegnelse

- opfylder opgaveformuleringen
- gør brug af oplæggets tekst og billeder
- sørger for disponering af stoffet
- anvender fagets hjælpemidler.

Kultur- og samfundsforhold

- anvender relevant viden i forhold til emnet
- fremkommer med eksempler, perspektiverer, vurderer, konkluderer.

Vurderingsområderne sammenholdes med 7-trins-skalaens anvendelse, og fx kan middelkarakteren 7 både opnås, hvis de fleste områder er klaret til godt, eller hvis kvaliteter og mangler kan vejes op imod hinanden.

Karakterfastsættelsen foretages ud fra graden af målopfyldelse og er en absolut karaktergivning. Beskrivelserne af karaktererne 12, 7 og 02 ses herunder:

Vejledende karakterbeskrivelser til skriftlig engelsk FS10

12 – fremragende	7 – godt	02 – tilstrækkeligt
Den skriftlige produktion er velstruktureret og udførlig i forhold til opgavekravet.	Den skriftlige produktion er nogenlunde klart disponeret, og indholdet er godt og dækkende i forhold til opgavekravet.	Den skriftlige produktion er acceptabelt dækkende i forhold til opgavekravet, men overfladisk.
Sproget er flydende og nuanceret og præget af et stort og præcist ordforråd.	Sproget er sammenhængende med brug af et godt og nogen-lunde dækkende ordforråd.	Sproget er til tider usammenhængende og med et begrænset ordforråd.
Eleven udtrykker sig klart og viser sikkerhed i at anvende relevante udtryk og vendinger.	Eleven udtrykker sig forholdsvist klart og forståeligt og gør brug af flere relevante vendinger og udtryk.	Der forekommer flere meningsforstyrrende fejl, der hæmmer forståelsen.
Eleven viser sikkerhed i anvendelsen af den centrale grammatik.	Eleven viser rimelig sikkerhed i anvendelsen af den centrale grammatik.	Eleven viser usikkerhed i anvendelsen af den centrale grammatik.
Eleven viser god sikkerhed i retskrivning og tegnsætning.	Eleven viser rimelig sikkerhed i retskrivning og tegnsætning.	Eleven viser usikkerhed i retskrivning og tegnsætning.
Eleven udviser stort kendskab til kultur- og samfundsforhold.	Eleven udviser godt kendskab til kultur- og samfundsforhold.	Elevens kendskab til kultur- og samfundsforhold er begrænset.
Der accepteres fejl, når de ikke hæmmer kommunikationen.	Sproget indeholder flere fejl, som dog ikke forstyrrer kommunikationen væsentligt.	Der optræder mange fejl og mangler, hvoraf nogle er meningsforstyrrende.

4.2 Evalueringsark – skriftlig fremstilling ved FS10 i engelsk

Skemaet udfyldes under bedømmelsen af elevbesvarelsen af henholdsvis lærer og censor og danner udgangspunkt for den samlede vurdering. Benyt eventuelt muligheden for at angive, hvor i området eleven befinder sig, ved at sætte en streg enten mod venstre, midt for eller mod højre. Eksempelvis vil en streg til højre i det fremragende område betyde, at karakteren er nærmest karakteren 10. Man kan sige, at de to lodrette linjer mellem fremragende/godt og godt/tilstrækkeligt svarer til henholdsvis karaktererne 10 og 4. På denne måde vil man få en profil af elevens præstation.

Skriftlig engelsk FS10

Kommunikative færdigheder	**Fremra-gende**	**Godt**	**Tilstræk-keligt**
Eleven skriver sammenhængende			
Eleven tilpasser indhold og stil til situationen			
Eleven udtrykker viden, holdninger, følelser, erfaringer, fantasi			
Eleven udtrykker sig med rimelig præcision			
Sprog og sprogbrug	**12**	**7**	**02**
Eleven anvender et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd			
Eleven benytter karakteristiske engelske udtryk og vendinger			
Eleven anvender centrale grammatiske regler			
Eleven bruger sproget relevant i forhold til situation og genre			
Eleven staver og sætter tegn så præcist, at kommunikationen lykkes			
Eleven anvender centrale regler for opbygning af tekster			
Sprogtilegnelse	**12**	**7**	**02**
Eleven opfylder opgaveformuleringen			
Eleven gør brug af oplæggets billeder og tekst			
Eleven sørger for disponering af stoffet			
Eleven anvender fagets hjælpemidler			
Kultur- og samfundsforhold	**12**	**7**	**02**
Eleven anvender relevant viden			
Eleven giver eksempler, perspektiverer, vurderer og konkluderer			

5. Den mundtlige FS10-prøve i engelsk

Prøven er todelt og består af en decentral opgave til testning af følgende mundtlige, produktive færdigheder:

1. **Redegørelse** for et selvvalgt emne med udgangspunkt i et lodtrukkent tema (ca. 7 min.).
2. **Samtale** ud fra elevens redegørelse (ca. 7 min.).

Tidligst 10 skoledage før de skriftlige prøver påbegyndes, trækker eleverne lod mellem de overordnede temaer, der er arbejdet med i årets løb, og som indgår i klassens tekstopgivelser. Lodtrækningen kan foregå enkeltvis eller i mindre grupper. Med udgangspunkt i sit udtrukne tema definerer den enkelte elev i samråd med læreren hvilket emne, han/hun vil fordybe sig i. Fordybelsen skal ligge ud over, hvad der er arbejdet med i årets løb.

Første del af prøven består af elevens redegørelse for det selvvalgte emne på baggrund af en godkendt disposition. Eleven må medbringe dispositionen til prøven.

Anden del af prøven er en samtale mellem eleven og eksaminator med udgangspunkt i elevens redegørelse, hvorunder eleven perspektiverer til kultur- og samfundsforhold samt egne forhold. Under samtalen perspektiverer eleven ligeledes til sit overordnede lodtrukne tema.

Censor kan stille afklarende spørgsmål.

Prøven foregår på engelsk og varer 20 minutter inklusive votering. På baggrund af en helhedsvurdering gives der én karakter.

Der er ingen forberedelsestid på prøvedagen.

5.1. Faglige områder

Grundlaget for prøven i mundtlig engelsk er de fleste af slutmålene fra de fire CKF-områder:

Kommunikative færdigheder

- forstå hovedindhold og specifik information af talt engelsk inden for forskellige genrer om en række udvalgte emner af personlig, kulturel og samfundsmæssig relevans
- forstå hovedindhold og specifik information af lyd- og billedmedier, der også omfatter udvalgte regionale og sociale varianter af engelsk talt i et autentisk tempo
- forstå skrevne tekster inden for forskellige genrer om en række udvalgte emner af personlig, kulturel og samfundsmæssig relevans
- udtrykke sig mundtligt med rimelig præcision, lethed og spontanitet afpasset udvalgte genrer og situationer
- udtrykke personlige erfaringer, redegøre for informationer og fremlægge et forberedt stofområde
- deltage i samtaler og diskussioner om udvalgte personlige, kulturelle og samfundsmæssige emner i et sprog afpasset situationen også med flere sprogbrugere.

Sprog og sprogbrug

- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd, herunder idiomatiske vendinger inden for udvalgte emneområder
- udtale engelsk på en måde, der nærmer sig en af de anerkendte indfødte udtalevarianter
- tale og skrive engelsk, således at centrale grammatiske regler følges
- anvende centrale samtalemønstre
- afpasse udtryksformen i rimelig grad efter hensigt, modtager, situation og genre.

Sprogtilegnelse

- vælge kommunikationsstrategier, først og fremmest omskrivninger, overbegreber og synonymer
- udnytte medierne, herunder de elektroniske medier, i forbindelse med informationssøgning, kommunikation, videndeling og netværksdannelse
- anvende forskellige kilder på selvstændig og kritisk vis.

Kultur- og samfundsforhold

- anvende viden om dagligliv, levevilkår, værdier og normer hos forskellige befolkningsgrupper, primært i lande, hvor engelsk anvendes som modersmål og sekundært i lande, hvor engelsk anvendes som andetsprog
- anvende viden om kultur- og samfundsforhold i arbejdet med engelsk sprog, litteratur, sagprosa, lyd- og billedmedier samt it
- kunne drage sammenligninger mellem egen kultur og andre kulturer samt kunne sætte denne viden i perspektiv.

5.2 Tekstopgivelser

Der opgives et alsidigt sammensat tekstudvalg på 50-60 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, fx billed- og lydmedier. Stof om flere engelsktalende lande skal være repræsenteret i opgivelserne.

Prøven skal tilrettelægges med henblik på at dokumentere, i hvilken grad eleverne kan leve op til væsentlige slutmål og krav. Tekstopgivelser er vigtige, fordi de danner baggrund for prøven, og det er derfor vigtigt, at eleverne er med til at udvælge netop de tekster, der interesserer dem mest.

Der stilles krav om alsidighed i tekstudvalget, hvilket vil sige, at tekstudbuddet skal være bredt og dække de stofområder, som eleverne har arbejdet med i årets løb. Der skal indgå forskellige, overordnede temaer om kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande. Ved FS10-prøven kan det fx være tekster om uddannelse og erhverv, sociale og samfundsmæssige problemstillinger, miljøspørgsmål, minoriteter og menneskerettigheder.

Tekstopgivelserne skal være af passende sværhedsgrad, det vil sige, at de skal ligge inden for rammerne af læseplanerne for 10. klasse.

Tekstopgivelserne skal indeholde forskellige teksttyper: skønlitteratur, sagprosa samt ikke-skrevet materiale, fx billeder, lyd og video/dvd. Teksterne kan hentes fra mange forskellige slags materialer, og opgivelserne kan fx omfatte uddrag af noveller og romaner, avisudklip, nyhedstekster, reklamer, digte, turistbrochurer, uddrag af tidsskrifter, musik, film og tv samt internettet.

For hver enkelt tekst skal angives tekstens forfatter og titel med kildeangivelse (forlag og årstal) samt normalsideantal. Tekstopgivelserne opdeles i fire til seks temaer.

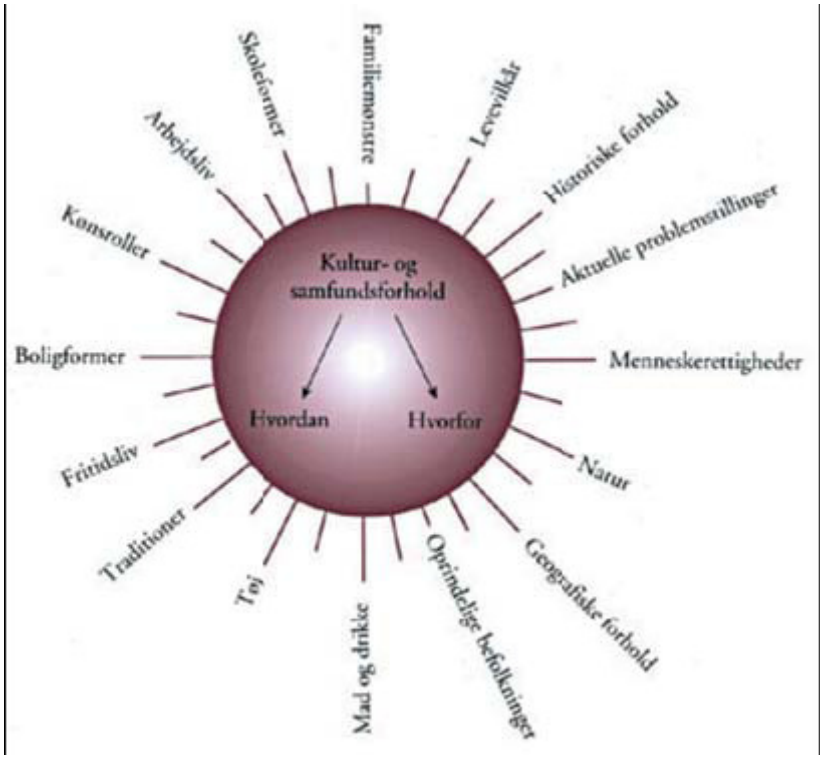

At tekstopgivelserne skal omhandle stof om flere engelsktalende lande, skal forstås sådan, at der skal indgå temaer inden for kultur- og samfundsforhold, fx levevilkår, værdier og normer.

Storbritannien og USA bør først og fremmest være repræsenteret i tekstopgivelserne. Herudover kan der inddrages tekster om fx Irland, Australien eller Canada samt eventuelt om lande, hvor engelsk er det mest benyttede fællessprog, fx Indien, visse afrikanske lande eller andre tidligere engelske kolonier.

Tekstopgivelserne samles i fire til seks overordnede temaer. At arbejde inden for et afgrænset antal temaer vidner om, at der har fundet en fordybelse sted, der har givet eleverne mulighed for at opnå en større indsigt i temaet såvel sprogligt som indholdsmæssigt. Eleverne inddrages i valg af temaer.

Vigtige kriterier i valget af tekster er ikke mindst, om de motiverer og engagerer eleverne – og om teksterne i øvrigt er gode at samtale og argumentere ud fra. Elevernes egne, selvproducerede tekster må ikke opgives, men kan inddrages i samtalen.

Eleverne har mulighed for individuelle tekstopgivelser. En oversigt over elever og tekstopgivelser, fx i form af et afkrydsningsskema, vedlægges opgivelserne til censor.

Kopi af tekstopgivelserne udleveres til eleverne.

5.2.1 Normalside

En normalside er 1.300 bogstaver for prosa, herunder hører nu også poesi og tegneserielitteratur. Ordoptælling er tegn uden mellemrum.

"Ikke-skrevet materiale," som fx billeder, lyd og video/dvd, opregnes ikke i normalsider, men anføres ved titel eller en kort beskrivelse. Antallet af fx billeder, lyd og video/dvd er ikke anført, men kravet om tekstopgivelser inden for disse udtryksformer skal ses i sammenhæng med læseplanens præcisering af arbejdet med disse materialer. Hvis klassen har været på en studietur eller haft besøg af en gæstelærer i forbindelse med arbejdet med det opgivne stof, bør dette også noteres her.

5.3 Forløbet af den mundtlige prøve

Prøven består af elevens redegørelse for et selvvalgt emne ud fra et lodtrukkent tema og en samtale med udgangspunkt i redegørelsen. I samtalen perspektiveres til det lodtrukne tema, kultur- og samfundsforhold samt til egne kultur- og samfundsforhold.

Arbejdsgang ved forberedelse af prøven:

- Læreren vælger sammen med eleverne, hvilke overordnede temaer og tekster, der skal opgives.
- Tidligst 10 skoledage før de skriftlige prøver begynder, trækker eleverne lod mellem de opgivne temaer. Lodtrækningen kan foregå individuelt eller i mindre grupper af 2-3 elever.
- Eleverne vælger et emne inden for deres lodtrukne tema. Dette godkendes af læreren.
- Eleverne udvælger stof og fordyber sig i deres valgte emner. Dette foregår med læreren som vejleder.
- Eleverne udformer og afleverer dispositioner for deres redegørelser. Disse skal være underskrevet af såvel lærer som elev.
- Mundtlig prøve og karaktergivning.

Der gives ingen forberedelsestid på prøvedagen, da eleverne har forberedt det selvvalgte emne på forhånd.

Den mundtlige prøve indledes med, at eleven redegør for det selvvalgte emne ud fra den på forhånd afleverede disposition. Eleverne skal være forberedt på, at de skal kunne løsrive sig fra deres disposition, og at deres fremlæggelse ikke må bære præg af oplæsning.

Efter elevens redegørelse indleder læreren en samtale med eleven med udgangspunkt i, hvad eleven har fremlagt. Under samtalen perspektiverer eleven til egne forhold og til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande samt til det lodtrukne tema. Samtalen foregår naturligvis på engelsk. Censor kan deltage i samtalen.

Votering og karaktergivning foregår som en helhedsbedømmelse ud fra vurderingskriterierne.

5.4 Dispositionen

Til første del af den mundtlige prøve udarbejder eleven en disposition, der skal tjene som udgangspunkt for redegørelsen.

Dispositionen skal indeholde:

- elevens navn og klasse
- titel på det lodtrukne tema
- titel på det selvvalgte emne
- stikord vedr. det selvvalgte emne, herunder kort begrundelse for valg af emnet
- kildefortegnelse over tekster og andre oplysninger, der er anvendt i forberedelsen
- lærerens og elevens underskrift.

Dispositionen skal være på engelsk og tjene som oversigt for elev, lærer og censor. Den skal ikke indgå i den endelige vurdering, idet den udelukkende er af orienterende karakter. Den er tænkt som en hjælp for eleven. Under forberedelsen af sin redegørelse kan eleven eventuelt have valgt at arbejde med en længere disposition, men den endelige disposition vil ofte skulle være kortere, da det er lettere at overskue i prøvesituationen. Dispositionen må højst være på en A4-side. Eleven kan derudover producere statistikker og grafiske illustrationer til støtte ved fremlæggelsen. Disse skal afleveres sammen med dispositionen. Der kan evt. være et billede på dispositionen, hvis det er relevant for fremlæggelsen.

En elev, der ikke har afleveret sin disposition til den fastsatte tid, kan ikke aflægge den mundtlige prøve i engelsk.

Eleven skal aflevere dispositionen til læreren, når forberedelsesperioden er slut. Denne sender den videre til censor, som skal have den, senest 14 kalenderdage før prøven afholdes. Dispositionen medbringes til prøven, men præsentationen må ikke have karakter af oplæsning og/eller gold udenadslære. Kun dispositionen og evt. statistikker og grafiske illustrationer, som de er fremsendt til censor med lærers og elevs underskrift, må medbringes og bruges af eleven ved fremlæggelsen. Redegørelsen skal vare cirka 7 minutter. Det kan i første omgang synes som kort tid, men er faktisk længe, når kravet er,

at eleven selv skal føre ordet eventuelt efterfulgt af få, opklarende spørgsmål fra lærers/censors side. Tidsfaktoren skal huskes i arbejdet med dispositionen.

Et eksempel på en disposition

Outline

Name: xxx **Class**: 10

Main topic: Youth & Identity

My topic: Teen pregnancy

1. Why did I choose this topic?
   Family

   Interest

2. Umbilical
   Secret pregnancy

   Giving away the baby?

   Ursula's thoughts and feelings

3. Why do teens become pregnant?
   Alcohol

   Love

   Unprotected sex

4. What does it mean to their future?
   Having a baby

   Education

   Reactions from family and friends

5. Abortion
   In Ireland, Catholics

   In Denmark

6. My own opinion
   What would I do?

   Abortion/murder?

Sources: Umbilical fra Focus on Being Irish

Film: Help, I'm a Teen Mum, Kanal 4, 2008
http://en.wikipedia.org/wiki/Abortion_in_Ireland#Public_opinion_in_the_Republic_of_Ireland

http://www.teenbreaks.com/abortion/complicationsgirls.cfm

Teacher's signature Student's signature

5.4.1 Forberedelse af det selvvalgte emne

Arbejdet med det selvvalgte emne er i overensstemmelse med de mål, der opstilles i Fælles Mål, hvor det blandt andet forventes, at eleverne er medansvarlige for deres egen læring. Det selvvalgte emne vælges ud fra det overordnede tema, som den enkelte elev har trukket ved lodtrækningen. Baggrunden for at arbejde med selvvalgt emne er blandt andet at udbygge og forbedre prøven, så den opleves som meningsfuld og relevant af eleverne (fremtrædelsesvaliditet), og at den giver eleverne tilstrækkelig medbestemmelse og mulighed for at vise initiativ samt øger elevernes motivation. Disse elementer er væsentlige for elevernes lyst til at arbejde med sproget og skal derfor også afspejles i prøvesituationen.

Derudover er det vigtigt, at prøven er repræsentativ for undervisningens indhold. Det betyder, at prøven, der tager udgangspunkt i et selvvalgt emne, stiller krav til, at emnet skal være bredt og favne over tilstrækkeligt alsidige elementer, der er blevet arbejdet med i løbet af skoleåret. Ligeledes skal kildefortegnelsen afspejle, at der er blevet arbejdet med forskellige teksttyper i løbet af året, fx skrevne og ikke-skrevne materialer. Det kan fx være sagprosa, digte, sange, litteratur, billed- og lydmateriale. Her skal eleverne kunne demonstrere, at de kan belyse deres emne ved hjælp af forskellige tekster. I sagens natur læses tekster på engelsk. Mange vil sikkert læse mere end de sider, som de ender med at skrive på litteraturlisten. Nogle vil måske også læse tekster på dansk. Disse kan dog ikke opgives, da de ikke bidrager med nyt ordforråd til emnet, og da eleverne skal vise, at de kan tilegne sig viden gennem læsning af tekster på engelsk.

Der stilles ikke krav om, at eleverne opgiver et bestemt antal normalsider på deres litteraturlister. Kildernes omfang skal dog svare til, at elevens redegørelse varer ca. 7 minutter.

Det selvvalgte emne skal tage sit udgangspunkt i kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande, så eleven har mulighed for at vise sit kendskab hertil.

Endelig kan prøven vise noget om, i hvilket omfang eleven vil kunne klare et kommende uddannelseskrav. Kvaliteten af arbejdet skal kunne bedømmes, og fremlæggelsen af det selvvalgte emne skal kunne vise elevens forskellige kompetencer, herunder selvstændighed, initiativ og evne til at fordybe sig.

Valg og forberedelse af det selvvalgte emne kan forløbe således:

- I forbindelse med tekstopgivelserne foretager læreren og eleverne sammen en brainstorm over mulige emner inden for de forskellige temaer, der er arbejdet med i løbet af året.
- Læreren researcher på materiale, der kan inspirere eleverne, herunder hjemmesider, bøger, film, dvd og blade.
- Tidligst 10 skoledage inden de skriftlig prøvers påbegyndelse foretages lodtrækning blandt de 4-6 overordnede temaer, som årets tekstopgivelser er inddelt i. Lodtrækningen kan foregå individuelt eller i mindre grupper.
- Eleverne ser på materialet, lader sig inspirere og ser, hvad de kan bruge. Denne fase handler om global læsning af materialet, udvælgelse og sortering.

- Eleverne vælger emner.
- Eleverne udarbejder deres dispositioner. De vælger de punkter, som de vil uddybe i deres selvvalgte emner, og de lægger sig fast på de kilder, de vil bruge. Teksterne på kildefortegnelsen skal være tekster, som ikke indgår i klassens tekstopgivelser.

- Til brug under forberedelsen kan eleverne skrive flere stikord til de forskellige punkter i deres dispositioner, end der kommer til at stå på den endelige disposition.
- Eleverne tilegner sig stoffet, så de er helt fortrolige med deres redegørelser.
- Der gives et passende antal lektioner - cirka 10 - til at arbejde med kilderne.
- Dispositionerne skal være censor i hænde senest 14 dage før den mundtlige prøve.

Læreren må rådgive eleverne om at begrænse omfanget af opgaven, så den står i et realistisk forhold til såvel omfanget af forberedelsestid som den tid, der gives til prøven. Det kan være en god idé at holde et "midtvejsmøde" i klassen, hvor eleverne præsenterer, hvor langt de er i arbejdet. Det kan virke som inspiration for alle og eventuelt som støtte til samarbejdet i grupperne.

Det endelige stof, som eleven vælger at arbejde med, skal godkendes af læreren. Såvel lærer som elev underskriver den endelige disposition, sådan at der ikke kan herske tvivl om, hvilken disposition der gælder.

Når arbejdsperioden er afsluttet, afleveres dispositionen. Eleverne kan vælge at arbejde videre med deres redegørelse på egen hånd.

5.4.2 Lærerens rolle

I fordybelsesperioden er engelsklæreren vejleder.

Vejlederrollen er en kombination af:

- Den faglige sikring af prøvens validitet (at den afprøver det, den skal, nemlig om eleverne kan fordybe sig i et emne og *redegøre* for dette).
- Den faglige rådgivning af eleverne.

Det indebærer, at man støtter eleverne i afgrænsningen af deres selvvalgte emner og i udvælgelsen af tekster. Her vil der være store forskelle på, hvor meget hjælp den enkelte elev har brug for.

Læreren vejleder i udvælgelsen af kilder til det selvvalgte emne. Det indebærer, at man støtter og udfordrer eleverne i afsøgningen af fordybelsesområdet og i udvælgelsesprocessen. Læreren kan foreslå mulige tekster og andre udtryksformer, som eleverne så skaffer, undersøger og vælger ud fra. Nogle elever kan her arbejde meget selvstændigt, mens andre skal have flere og mere præcise anvisninger. Læreren sikrer, at kildematerialet er af passende sværhedsgrad og af passende omfang. Læreren må stoppe eleverne i at køre ud ad en tangent, som er for svær, for let eller for perifer i forhold til emnet. Der vil i klasser være svage elever, som kræver megen hjælp fra lærerens side. Det er lærerens opgave at hjælpe dem, så de også får afleveret en disposition.

Endelig kommer arbejdet med det indsamlede materiale og forberedelsen af den mundtlige fremlæggelse af emnet.

5.4.3 Prøven er individuel

Eleverne kan vælge at trække lod individuelt eller i mindre grupper af to til tre elever. Eleverne kan ligeledes efter lodtrækningen vælge at samarbejde om et emne i forberedelsesfasen. De afleverer dog hver sin disposition, og de går til prøve hver for sig. Dispositioner, der er forholdsvis ens, vil derfor forekomme. Her vil det være en god idé ikke at lade disse elever gå op lige efter hinanden for at undgå en sammenligning i vurderingen af deres præstationer. Opgivelserne kan være fælles for hele klassen eller individuelle for enkelte elever eller grupper af elever.

5.4.4. Redegørelsen for det selvvalgte emne

At redegøre for indholdet i tekster betyder at sammenfatte de holdninger, der kommer til udtryk, og påpege, hvad der er centralt i teksterne. Efter en redegørelse vil det i nogle tilfælde være naturligt at give *vurderinger,* fx af en argumentation. Det er vigtigt, at man ikke blander *redegørelse* og *vurdering* sammen. Man skal redegøre loyalt for en teksts indhold og/eller argumentation, inden man senere giver en vurdering af den.

Hvis en elev har valgt at arbejde med fx "*Violence in Rap Lyrics*"(under et overordnet tema om "*Gun Violence in the US*") kan *redegørelsen* tage udgangspunkt i:

• En artikel, der forklarer noget generelt om problematikken med vold i raptekster.

• En eventuelt flere af Eminems tekster.

En efterfølgende *vurdering* kan derefter tage udgangspunkt i egne holdninger, følelser etc.

5.5. Samtalen

Anden del af den mundtlige prøve består af en samtale, primært mellem lærer og elev, på baggrund af elevens redegørelse. Det vil være naturligt, at lærer og evt. censor spørger ind til ting fra redegørelsen, som de ønsker at få uddybet eller ønsker at imødegå. Læreren forbereder desuden spørgsmål til associerede emner inden for det trukne tema.

I løbet af samtalen perspektiveres til kultur- og samfundsforhold samt egne forhold, ligesom der perspektiveres til relevante dele af det overordnede tema. Der kan ikke tales om "hvad som helst". Samtalen skal fortsættes inden for den ramme, som det selvvalgte emne omhandler, eller associerede emner, som eleven eller læreren bringer ind i samtalen. Kultur- og samfundsforhold skal inddrages i samtalen, og det forventes, at eleverne, ud over at perspektivere til egne forhold, også kan inddrage viden og personlige erfaringer om kultur- og samfundsforhold, fx fra tværfaglige arbejder, projektopgave eller fra at følge med i medierne. Eleverne skal ikke levere længere referater, men kan inddrage et eller flere relevante sagsforhold fra årets arbejde eller fra deres eget liv, som skønnes værdifulde at tale om og forholde sig til.

Elever, som ikke holder sig alment orienterede, fx gennem medierne, eller undgår personlig stillingtagen, vil ofte have vanskeligt ved at perspektivere, og det får indflydelse på deres sproglige præstation. Hvis der ikke er noget indhold at udtrykke, får eleverne ikke mulighed for at vise deres kommunikative færdigheder. Dette forhold bør eleverne gøres bekendt med i undervisningen, fx i forbindelse med klassesamtaler om sprogtilegnelse.

5.6 Lodtrækning

Lodtrækningen finder sted tidligst 10 skoledage, før de skriftlige prøver påbegyndes, i overværelse af skolens leder eller dennes stedfortræder.

Eleverne trækker lod mellem de fire til seks temaer, som årets arbejde er opdelt i.

Lodtrækningsmulighederne fordeles ligeligt på de opgivne temaer Der skal være mindst fire lodtrækningsmuligheder tilbage, når den sidste elev trækker sit tema.

5.7. Information til eleverne

Eleverne skal inden prøven orienteres om prøvekravene, og om hvordan prøvens enkelte dele foregår samt om vurderingskriterierne.

Eleverne skal have en kopi af tekstopgivelserne. Det er også hensigtsmæssigt, at de får en oversigt med rækkefølgen for, hvornår alle elever i klassen skal op.

I forbindelse med gennemgangen af prøvens form og indhold er det vigtigt at minde eleverne om, at de ikke må medbringe deres notater eller andet fra årets arbejde ved prøven. De må kun medbringe deres disposition og evt. statistikker og grafiske illustrationer, som de er blevet fremsendt til censor. Alle dele skal være underskrevet af såvel lærer som elev, så det er helt klart, hvad der må medbringes.

5.8 Censors opgave

Reglerne for censors opgaver fremgår af prøvebekendtgørelsens § 27, stk. 1,

Censor skal:

1) påse, at prøverne er i overensstemmelse med målene og øvrige krav i reglerne om de pågældende fag,

2) medvirke til og påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler,

3) medvirke til og påse, at eksaminanderne får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse.

Stk. 2. Censor kan stille uddybende spørgsmål til eksaminanden.

Stk. 3. Censor og eksaminator skal tage notater om præstationen og karakterfastsættelsen til personligt brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag, jf. prøvebekendtgørelsens § 41. Notaterne skal opbevares i et år.

Stk. 4. Konstaterer censor, at kravene efter stk. 1 ikke er opfyldt, eller giver forløbet af prøven censor anledning til at formode, at der har været mangler ved den forudgående undervisning eller vejledning, afgiver censor indberetning herom til skolens leder.

Stk. 5. Når censor er beskikket af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen, videresender skolens leder indberetningen til styrelsen med sine eventuelle bemærkninger.

Stk. 6. Censor afgiver desuden efter anmodning fra Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen indberetning om prøveafholdelse og prøveresultater.

5.8.1 Information til censor

Blanketten med tekstopgivelserne og dispositionerne sendes gennem lederen af skolen, så de er censor i hænde senest 14 kalenderdage før prøven.

Sammen med tekstopgivelser og dispositioner skal der til censor medsendes en oversigt, der viser, hvilket overordnet tema og selvvalgt emne den enkelte elev skal til prøve i.

Skolen medsender bilag i fornødent omfang. Det vil sjældent tjene noget formål at medsende samtlige opgivne tekster, lyd- og billedmateriale fra årets arbejde. Hvis censor ønsker at se nogle af materialerne fra årets arbejde, fx tekster der omhandler specielle emner, kan han eller hun anmode om det.

Eleverne skal ikke "høres" i tekstopgivelserne. Tekstopgivelserne er elevernes sproglige og temamæssige sikkerhedsnet, og de skal bruges til at perspektivere elevernes selvvalgte emne i løbet af samtalen. Det er derfor ikke nødvendigt, at censor har læst, set og hørt alle de tekster, der opgives, da han eller hun under prøven ikke skal kontrollere, om eleverne kan huske eller gengive teksterne.

Når censor har modtaget materialet, kontakter han eller hun læreren, og lærer og censor drøfter prøveforløbet og dispositionerne, så eventuelle tvivlsspørgsmål er afklaret inden prøvedagen. Det kan ligeledes være hensigtsmæssigt kort at præcisere vurderingskriterierne.

Dispositionen skal tjene som en ramme for prøven og skal ikke vurderes som en del af den mundtlige prøve, men lærer og censor må gerne bruge dispositionen som udgangspunkt for deres spørgsmål til eleverne.

6. Vurderingen

Kravene til den mundtlige prøve er beskrevet i prøvebekendtgørelsen.
Der prøves i at:

- redegøre for og dokumentere indsigt i det selvvalgte emne
- deltage i en samtale på baggrund af det selvvalgte emne
- udtale engelsk på en måde, der nærmer sig en af de anerkendte udtalevarianter
- udtrykke sig med rimelig præcision, spontanitet og lethed i et sammenhængende sprog
- udvise kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande.

Den mundtlige prøve består af en redegørelse og samtale, som bedømmes ud fra en helhedsvurdering. Der prøves i mundtlig sprogfærdighed. Der lægges vægt på, at eleverne kan udtrykke sig med rimelig præcision, spontanitet og lethed.

Elevernes mundtlige sprogfærdighed prøves ved, at de redegør, fremlægger, tager del i samtalen, lytter, diskuterer, fremsætter synspunkter, eksemplificerer og perspektiverer.

Det er naturligt, at der forekommer uafsluttede sætninger, gentagelser, fyldord, spring i tankegang osv., da dette netop er karakteristisk for talesproget.

Eleverne skal udtrykke sig forholdsvist præcist og med rimelig præcision, det vil sige med et ordforråd, der passer til situationen og emnet. Netop ordforrådet er en vigtig forudsætning for, at kommunikationen lykkes. Det er værdifuldt, at eleverne kan anvende forskellige kommunikationsstrategier, fx at omskrive, forklare ved hjælp af overbegreber, understøtte det sproglige udtryk med mimik og gestik samt bede om hjælp på engelsk, hvis de mangler ord. Det er uhensigtsmæssigt, hvis eleverne blander danske ord ind i samtalen eller beder om hjælp på dansk, når de mangler ord.

Elevernes intonation skal være let at forstå. Det vægtes positivt, hvis eleverne er i stand til at udtrykke sig på en af de anerkendte udtalevarianter. Det kan ikke forlanges, at en udtale er gennemført, men forsøg derpå skal vægtes positivt.

Det forventes, at eleverne er selvstændige i deres redegørelse samt tager initiativer i samtalen. Det vægtes positivt, at eleverne anvender typiske engelske talemåder, som benyttes, når man tager ordet eller fx benytter idiomatiske udtryk. Endvidere forventes en sådan grad af grammatisk præcision, at sproget fremtræder forståeligt og klart. Den relevante grammatik, fx ordstilling, verbernes former og tider samt hensigtsmæssig anvendelse af "ing-form", har også betydning for, at kommunikationen lykkes.

I vurderingen indgår desuden elevernes kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande. Elevernes kendskab hertil kommer til udtryk i løbet af redegørelsen og samtalen, idet de skal kunne perspektivere til kultur- og samfundsforhold samt eventuelt personlige erfaringer.

Der gives én karakter på baggrund af en helhedsbedømmelse, hvori både elevernes færdigheder og viden vurderes.

Censor og lærer er alene under karakterfastsættelsen. Der gives karakter efter hver enkelt elevpræstation.

Eleven meddeles den fastsatte karakter i overværelse af censor, gerne efterfulgt af en kort, præcis begrundelse for karakteren.

6.1. Vurderingskriterier

Vægtningen af de enkelte elementer skal bero på en omhyggelig afvejning af en elevpræstations kvaliteter og mangler. Det er ikke kun manglerne, der skal lægges mærke til.

Ligesom mange skriftlige censorer arbejder med et evalueringsark, hvor både de positive og de negative sider af besvarelsen noteres, kan det også ved de mundtlige prøver anbefales at notere begge sider i forbindelse med vurderingen. Vurderingsområderne, som er angivet på nedenstående hjælpeskema, kan fx anvendes efter hver elevpræstation til at opsummere censors og lærers indtryk af eleven og danne grundlag for drøftelsen af præstationens stærke og svage sider.

De fire centrale kundskabs- og færdighedsområder (kommunikative færdigheder, sprog og sprogbrug, sprogtilegnelse og kultur- og samfundsforhold) er brugt som overskrifter i hjælpeskemaet. Sprog og sprogbrug samt sprogtilegnelse er i denne sammenhæng ikke brugt som videnskategorier, da eleverne jo ikke skal "høres" i fx grammatik. De to områder er elevens forudsætning for at kunne kommunikere hensigtsmæssigt, og ved prøven skal eleven vise, at han eller hun er i stand til at anvende dem i praksis.

Nedenstående elementer kan indgå i helhedsvurderingen:

Kommunikative færdigheder

- fremlægger sit selvvalgte emne selvstændigt
- fremsætter synspunkter
- forstår lærers og censors spørgsmål
- lytter og reagerer i samtalen
- tager initiativ i samtalen
- udtrykker sig med rimelig præcision, spontanitet og lethed.

Sprog og sprogbrug

- anvender et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd
- benytter karakteristiske vendinger fra engelsk talesprog
- udtrykker sig, således at centrale grammatiske regler følges
- har en letforståelig udtale og intonation.

Sprogtilegnelse

- benytter kommunikationsstrategier
- har forberedt det selvvalgte emne
- har overblik over dispositionen.

Kultur- og samfundsforhold

- perspektiverer til det lodtrukne tema
- anvender relevant viden
- perspektiverer til kultur- og samfundsforhold
- drager sammenligninger med egen kultur.

Vægtningen af prøvens enkelte delelementer skal bero på en omhyggelig afvejning af elevpræstationens kvaliteter og mangler. Det er således i høj grad præstationens kvaliteter, der skal lægges mærke til – ikke kun manglerne.

Bedømmelsen foretages efter 7-trins-skalaen. Karakteren er absolut og viser, i hvor høj grad målene er opfyldt. Se nedenstående beskrivelser:

Vejledende karakterbeskrivelser til FS10 i mundtlig engelsk

12 – fremragende	7 – godt	02 – tilstrækkeligt
Eleven viser meget stor indsigt i det selvvalgte emne og udtrykker sig særdeles selvstændigt og velstruktureret i sin redegørelse i et flydende og nuanceret sprog.	Eleven viser god indsigt i det selvvalgte emne og udtrykker sig frit og forholdsvist selvstændigt i et sammenhængende sprog i sin redegørelse.	Eleven har begrænset indsigt i det selvvalgte emne og udtrykker sig i sin redegørelse i et sprog, der er forståeligt, men som mangler præcision.
Eleven indgår selvstændigt og sikkert i samtalen, tager initiativ og kan perspektivere til relevante forhold.	Eleven udtrykker sig frit og spontant i samtalen og kan perspektivere til relevante forhold.	Eleven inddrager i tilstræk-keligt omfang relevante om-råder, og samtalen foregår mest ved, at eleven svarer kortfattet på stillede spørgsmål.
Eleven har et varieret og præcist ordforråd.	Eleven har et dækkende ordforråd med nogen variation.	Eleven har et begrænset ordforråd.
Eleven anvender karakteristiske vendinger fra engelsk talesprog.	Eleven anvender i nogen grad karakteristiske vendinger fra engelsk talesprog.	Eleven anvender i ringe grad karakteristiske vendinger fra engelsk talesprog.
Eleven viser sikkerhed i anvendelsen af den centrale grammatik.	Eleven udviser rimelig sikkerhed i anvendelsen af den centrale grammatik med nogle mangler, som dog ikke forstyrrer kommunikationen væsentligt	Eleven mangler sikkerhed i anvendelsen af den centrale grammatik.
Eleven har en udmærket udtale og intonation.	Eleven har en god udtale og intonation.	Eleven har en nogenlunde forståelig udtale og intonation.
Eleven udviser et stort kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.	Eleven udviser et godt kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold.	Elevens kendskab til relevante kultur- og samfundsforhold er begrænset.

Der kan forekomme få og uvæsentlige fejl, som dog ikke forstyrrer kommunikationen.	Der forekommer flere fejl, som dog ikke forstyrrer kommunikationen væsentligt.	De sproglige fejl forstyrrer i nogen grad kommunikationen.

6.2 Evalueringsark – mundtlig fremstilling ved FS10-prøven i engelsk

Skemaet udfyldes under bedømmelsen af prøven af henholdsvis lærer og censor og danner udgangspunkt for den samlede vurdering. Benyt eventuelt muligheden for at angive, hvor i området eleven befinder sig, ved at sætte en streg enten mod venstre, midt for eller mod højre. Eksempelvis vil en streg til højre i det fremragende område betyde, at karakteren er nærmest karakteren 10. Man kan sige, at de to lodrette linjer mellem fremragende/godt og godt/tilstrækkeligt svarer til henholdsvis karaktererne 10 og 4. På denne måde vil man få en profil af elevens præstation. Skemaet anvendes ved vurdering af såvel elevens redegørelse for det selvvalgte emne som ved vurdering af samtalen. Det kan være en god idé at tage notater med to forskellige farver til henholdsvis redegørelsen og samtalen.

Udfyldningen bør ske diskret, eller efter eleven har forladt prøvelokalet.

Ifølge bekendtgørelse nr. 918 af 13. juli 2010 skal lærer og censor opbevare deres notater fra prøven i et år. Evalueringsarket kan bruges som dokumentation.

Mundtlig engelsk FS10

Kommunikative færdigheder	**Fremra-gende**	**Godt**	**Tilstræk-keligt**
Eleven fremlægger sit selvvalgte emne selvstændigt			
Eleven fremsætter synspunkter			
Eleven forstår lærers og censors spørgsmål			
Eleven lytter og reagerer i samtalen			
Eleven tager initiativ i samtalen			
Eleven udtrykker sig med rimelig præcision, spontanitet og lethed			
Sprog og sprogbrug	**12**	**7**	**02**
Eleven anvender et tilstrækkeligt og forholdsvis præcist ordforråd			
Eleven benytter karakteristiske udtryk og vendinger fra engelsk talesprog			
Eleven udtrykker sig, således at centrale grammatiske regler følges			
Eleven har en letforståelig udtale og intonation			
Sprogtilegnelse	**12**	**7**	**02**
Eleven benytter kommunikationsstrategier			
Eleven har forberedt det selvvalgte emne			
Eleven har overblik over dispositionen			
Kultur- og samfundsforhold	**12**	**7**	**02**
Eleven perspektiverer til det lodtrukne tema			
Eleven anvender relevant viden			
Eleven perspektiverer til kultur- og samfundsforhold			
Eleven drager sammenligninger til egen kultur			

7. Bekendtgørelser

7.1. Folkeskolens afgangsprøve

7.1.1. Bundne prøvefag

3. Engelsk

3.1. Prøven er mundtlig og omfatter

– valg af emne,
– lærerens godkendelse af elevens emne og valg af kilder,
– elevens udarbejdelse af disposition og forberedelse af redegørelse samt
– eksamination.

3.2. Til den mundtlige prøve opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Opgivelserne inddeles i et passende antal temaer og skal omfatte 30-40 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, f.eks. lyd- og billedmedier. Flere engelsktalende lande skal være repræsenteret i tekstopgivelserne. Desuden anføres de kilder, som eleven baserer sin redegørelse på. Disse kilder kan helt eller delvist være fra et af temaerne i tekstopgivelserne.

3.3. Eleven udarbejder før prøvens begyndelse og med vejledning fra engelsklæreren en disposition for det selvvalgte emne. Eleverne kan udarbejde dispositionen enkeltvis eller i mindre grupper. Dispositionen skal indeholde

– stikord til, hvad eleven vil redegøre for ved eksaminationen,
– en oversigt over anvendte kilder samt
– elevens og lærerens underskrifter.

3.4. Prøvens første del består af elevens redegørelse for et selvvalgt emne ud fra et tema fra tekstopgivelserne. Til brug for redegørelsen medbringer eleven sin godkendte disposition. Prøvens anden del består af en samtale ud fra et andet tema fra tekstopgivelserne. Som indgang til samtalen trækker eleven et oplæg/spørgsmål, som skal have indholdsmæssig sammenhæng med et tema fra tekstopgivelserne.

3.5. Prøven foregår på engelsk.

3.6. Der prøves i at

– deltage i en samtale,
– redegøre for og dokumentere indsigt i det selvvalgte emne,
– udtale engelsk forståeligt, herunder med en udtale og intonation, der ligner en af de anerkendte, indfødte udtalevarianter,
– udtrykke sig med rimelig præcision, spontanitet og lethed i et sammenhængende sprog og
– udvise kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande.

3.7. Redegørelsen varer ca. 5 minutter. Hele eksaminationen varer 20 minutter, inkl. karakterfastsættelse.

7.1.2. Prøvefag til udtræk

5. Engelsk

5.1. Prøven er skriftlig.

5.2. Den skriftlige prøve består af en opgave i lytte- og læsefærdighed og en friere skriftlig opgave, der omfatter en opgave i sprog og sprogbrug samt en kortere opgave i skriftlig fremstilling. Opgaverne stilles af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen.

5.3. Til besvarelsen af opgaven i lytte- og læsefærdighed gives der 1 time, og til den friere skriftlige opgave gives der 2 timer.

5.4. Der prøves i at
- læse og forstå indholdet af forskellige typer af tekster,
- lytte og læse efter hovedindhold,
- lytte og læse efter specifik information,
- anvende viden om centrale grammatiske områder,
- udtrykke sig skriftligt med rimelig præcision og i et sammenhængende sprog,
- afpasse udtryksformen i rimelig grad efter hensigt, modtager, situation og genre,
- anvende et tilstrækkeligt og forholdsvist præcist ordforråd,
- stave og sætte tegn på engelsk så præcist, at kommunikationen lykkes og
- udvise kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande.

5.5. Ved prøven i lytte- og læsefærdigheder må der ikke anvendes hjælpemidler. Ved prøven i den friere skriftlige opgave må der anvendes ordbøger og grammatiske oversigter. Ved brug af computer må der anvendes tekstbehandling med stave- og grammatikkontrol samt elektroniske ordbøger.

5.6. Der gives én karakter.

7.2. Folkeskolens 10.-klasse-prøver

3. Engelsk

3.1. Prøven består af en skriftlig og en mundtlig del, som kan afsluttes hver for sig.

3.2. Den *skriftlige* del af prøven omfatter en opgave i sprog og sprogbrug samt en opgave i skriftlig fremstilling. Opgaverne stilles af Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen.

3.3. Til besvarelsen af opgaven i sprog og sprogbrug og opgaven i skriftlig fremstilling gives der samlet 3 timer.

3.4. Der prøves i at
- udtrykke sig skriftligt med rimelig præcision og i et sammenhængende sprog,
- afpasse udtryksformen efter hensigt, modtager, situation og genre,
- udtrykke personlige erfaringer samt anvende informationer og viden inden for udvalgte genrer,
- anvende centrale regler for opbygning af tekster,
- anvende et tilstrækkeligt og præcist ordforråd, herunder idiomatiske vendinger,
- anvende viden om centrale grammatiske områder,
- stave og sætte tegn på engelsk så præcist, at kommunikationen lykkes og
- udvise kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande.

3.5. Ved prøven må der anvendes ordbøger og grammatiske oversigter. Ved brug af computer må der anvendes tekstbehandling med stave- og grammatikkontrol samt elektroniske ordbøger.

3.6. Der gives én karakter.

3.7. Den *mundtlige prøve* omfatter
– lodtrækning af tema,
– lærerens godkendelse af elevens valg af emne og kilder,
– elevens udarbejdelse af disposition og forberedelse af redegørelse samt
– eksamination.

3.8. Til den mundtlige del af prøven opgives et alsidigt sammensat stof inden for fagets centrale kundskabs- og færdighedsområder. Opgivelserne skal omfatte 50-60 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, fx billed- og lydmedier. Flere engelsktalende lande skal være repræsenteret i tekstopgivelserne. Hertil kommer de kilder, som eleven baserer sin redegørelse på.

3.9. Årets opgivelser inddeles i 4-6 temaer, som alsidigt dækker det opgivne stof. Eleven trækker lod imellem disse temaer. Lodtrækning og forberedelse kan foregå individuelt eller i mindre grupper. Eksaminationen ved den mundtlige prøve foregår enkeltvis. Inden for det lodtrukne tema vælger eleven i samråd med læreren et emne, som danner grundlag for elevens redegørelse ved den mundtlige prøve.

3.10. Efter lodtrækningen af temaet, der finder sted tidligst 10 skoledage inden de skriftlige prøver påbegyndes, afsættes der undervisningstid til, at eleven kan arbejde med det selvvalgte emne. Eleven udarbejder med vejledning fra engelsklæreren en disposition for det selvvalgte emne. Dispositionen skal indeholde

– stikord til, hvad eleven vil redegøre for ved eksaminationen,
– en oversigt over anvendte kilder samt
– elevens og lærerens underskrifter.

3.11. Prøven består af elevens redegørelse for det selvvalgte emne samt en samtale på baggrund af elevens redegørelse og det lodtrukne tema. Til brug for redegørelsen medbringer eleven sin godkendte disposition.

3.12. Der prøves i at

– redegøre for og dokumentere indsigt i det selvvalgte emne,
– deltage i en samtale på baggrund af det selvvalgte emne,
– udtale engelsk på en måde, der nærmer sig en af de anerkendte udtalevarianter,
– udtrykke sig med rimelig præcision, spontanitet og lethed i et sammenhængende sprog samt
– udvise kendskab til kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande.

3.13. Ved eksaminationen deles tiden ligeligt mellem elevens redegørelse og den efterfølgende samtale. Hele prøven varer 20 minutter, inkl. karakterfastsættelsen.

3.14. Der gives én karakter.